

**Møte onsdag den 29. februar 2012 kl. 10**

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 57):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

**Presidenten:** Fra representanten Øyvind Vaksdal foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 29. februar til og med 2. mars for å delta som valgobservatør for Europarådets parlamentariske forsamling ved presidentvalget i Russland.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Terje Halleland innkalles for å møte i permisjonstiden.

**Presidenten:** Terje Halleland er til stede og vil ta sete. Representanten Torgeir Trældal vil framsette et representantforslag.

**Torgeir Trældal (FrP) [10:00:35]:** På vegne av stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og undertegnede legger jeg fram et forslag om å skille markedsregulatorrollen og markedsaktørrollen i matvaresektoren.

**Presidenten:** Representanten Ketil Solvik-Olsen vil framsette et representantforslag.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:01:02]:** Jeg vil fremme et forslag på vegne av representantene Christian Tybring-Gjedde, Kenneth Svendsen, Jørund Rytman, Harald T. Nesvik og meg selv om å bruke skattelettelse som en del av lønnsoppgjøret.

**Presidenten:** Representanten Bent Høie vil framsette et representantforslag.

**Bent Høie (H) [10:01:26]:** På vegne av Sonja Irene Sjøli, Ingjerd Schou, Frank Bakke-Jensen, Elisabeth Røbekk Nørve og meg selv vil jeg sette fram forslag om fritt rehabiliteringsvalg for å sikre bedre kvalitet og tilgjengelighet i rehabiliteringstilbudet.

**Presidenten:** Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:45]

*Muntlig spørretime*

**Presidenten:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Magnhild

Meltveit Kleppa, Lars Peder Brekk og Espen Barth Eide vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte statsrådene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Bård Hoksrud.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:02:22]:** I dag får vi presentert transportetatens forslag til Nasjonal transportplan for 2014–2023. Alle vet at etatene er bedt om å legge fram et forslag som legger opp til 45 pst. mer i bevilgninger til samferdselssektoren utover de rammene vi har i dag. Det høres unektelig voldsomt ut når man hører at bevilgningene skal økes med 45 pst., men hvis vi ser litt på hva økningen reelt sett betyr i antall kilometer vei, skjønner man at det vil ta mange, mange år før man når målet om et skikkelig, moderne, effektivt og trafikksikkert veinett. Økningen betyr at vi med 2 mrd. kr mer til investeringer vil kunne bygge ca. 15 km ekstra motorvei i året, eller en strekning som er bitte lite grann lengre enn Oslo–Sandvika.

Strekningen E18 Nordre Vestfold til Langangen grense i Telemark vil være fullt utbygd som firefelts motorvei en eller annen gang helt på slutten av dette tiåret. Det betyr at det har tatt nesten 20 år å bygge og få ferdigstilt den ca. 90 km lange strekningen.

Det eneste svaret Kleppa og regjeringen kommer med på autopilot når Fremskrittpartiet vil gjøre noe med de dårlige veiene, er at det aldri har vært bevilget mer penger. Men det hjelper ikke når både forfallet og behovene den samme tiden har økt mye mer enn bevilgningene regjeringen har stilt til disposisjon.

Ikke nok med det: I 2010 overførte regjeringen 17 000 km med dårlige veier til fylkeskommunene uten at det fulgte med penger. Bare i Oppland og Hedmark er etterslepet nå oppe i 2,6 mrd. kr. Fylkeskommunen sier rett ut at dette er penger de ikke har.

Fremskrittpartiet vet at dersom man skal få fortgang i utbedringene og investeringene vi står overfor på veisektoren, må vi våge å tenke nytt. Vi må tørre å løfte vei- og jernbaneutbyggingene ut av statsbudsjettet. Vi må sørge for at pengene faktisk følger prosjektene.

Mener statsråden at 20 år for å bygge 90 km motorvei er akseptabel tidsbruk, eller er hun enig i at vi må ha mye større ambisjoner enn dette? Vil samferdselsministeren ta ansvaret for å bidra til at fylkeskommunene får midler til å ruste opp det dårlige veinettet, eller bryr hun seg ikke om situasjonen?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:04:30]:** Eg er glad for at eg er medlem av ei regjering som satsar på samferdsel. Eg kan ikkje gå god for kva som har skjedd i alle dei siste 20 åra, men det eg kan seia noko om, er dei siste seks. Då vil Hoksrud vita at vi ikkje berre har løyvd meir pengar, sjølv om det altså betyr at vi har auka samferdselsbudsjettet med over 50 pst., auka vegbudsjettet med over 50 pst., auka satsinga på jernbane med endå meir – vi har tredobla investeringane til jernbane – og vi skal fortsetja med å be etatane planleggja for ulike rammer.

Fylkesvegnettet er ein viktig del av dette. Det blir ikkje

meir sant sjølv om Hoksrud gjentek at det ikkje følgde pengar med då vegane vart overførde til fylkeskommunane. Det er tvert imot slik at det var eit omfattande reknestykke, som eg ikkje har tid til å gå inn på her no, men som handlar om ekstra midlar, 1 mrd. kr, som handlar om midlar for dei vegane som vart overførde, og som handlar om ei låneramme til vedlikehald på 2 mrd. kr kvart år.

Så til det å tenkje nytt – ut av statsbudsjettet. Det som er heilt sikkert, er at når vi no skal satsa endå meir på samferdsel, som vi aktar å gjera, er svaret både langsiktigheit og føreseielegheit. Vi skal drøfta veldig nøye ulike finansieringsordningar, men så langt har vi altså stilt opp med midlar til dei prosjekta som er realiserte på desse seks åra, og det er ikkje få.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:06:34]:** Det er artig å høre statsråden skryte av hvor fantastisk det er at man har plusset på 50 pst. Det som i hvert fall er fakta, er at i 2012 skal denne regjeringen bygge 11 km motorvei og 17 km midtdelere. Det skryter man av og er fornøyd med når vi vet at vi har flerfoldige, ja titusenvis av kilometer vei som er i elendig forfatning, både på stamveinettet og ikke minst på fylkesveinettet.

Jeg registrerer at statsråden sier at denne regjeringen har sendt med masse penger til fylkeskommunene. Men hva vil statsråden svare fylkesordførerne i Hedmark og Oppland som sier at de trenger 2,6 mrd. kr bare for å ta inn etterslepet? Andre fylkeskommuner er i en like dårlig situasjon, kanskje enda verre i enkelte fylkeskommuner. Så sier statsråden at man har økt bevilgningene. Det hjelper ikke for dem. De trenger et klart svar: Ønsker man å bidra med mer penger, eller skal de fortsatt leve på sultegrensa, med dårlig veinett for innbyggerne i Norge?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:07:38]:** Eg kan ikkje gå god for Bård Hoksrud sine tal. Det er f.eks. slik at det er 53 km som blir ferdigstilte når det gjeld midttiltak. Men det eg kan seia, og som eg trur Hoksrud og eg er einige om, er at det er mykje ugjort når det gjeld samferdsel. Men heller ikkje Hoksrud kan lukka augo for at det faktisk skjer mykje godt vegarbeid over heile landet no, både vedlikehald og nye prosjekt. Det blir ferdigstilt åtte i 2012, og det er varsla inntil 18 nye, større vegprosjekt i 2012

Så til fylkesvegane. Eg er oppteken av å sikra òg fylkeskommunane meir langsiktigheit og større føreseielegheit. Det er flott at Framstegspartiet kjem etter der. Seinare i dag vil òg fokus vera på fylkesvegane, i tillegg til mykje anna. Vi har bidrege til mykje rassikring – i tillegg til andre midlar – og vi skal i neste periode sjå veldig nøye på korleis vi kan sikra fylkeskommunane ytterlegare.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Arne Sortevik.

**Arne Sortevik (FrP) [10:09:02]:** Syv av ti er misfornøyd med veistandarden. En av grunnene til det er et omfattende fylkesveinett i svært dårlig forfatning. Samlet sett ligger vel etterslepet på veivedlikeholdet på fylkesveinet-

tet på godt over 20 mrd. kr, og – som vi hørte i innledningen – etterslepet bare for de to fylkene Hedmark og Oppland er på 2,6 mrd. kr.

Hva er den langsiktige planen for brukerne av fylkesveinettet? Hvor mange tiår skal de vente på å få en tilfredsstillende veistandard?

En fersk målestokk har vi i oppgjøret etter flommen i 2011, hvor denne statsråden, sammen med landets statsminister, bl.a. var i Oppland og lovet å dekke alle kostnadene. Transportkomiteen har nettopp vært i Oppland, og da fortalte fylkesmannen at det fortsatt manglet om lag 10 mill. kr i forhold til de regningene og kravene som er sendt inn. Hvorfor har man ikke fulgt opp sine lovnader?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:10:10]:** Vi får lagt fram for oss etatane sitt forslag til Nasjonal transportplan. Når klokka er tolv i dag, begynner den politiske prosessen for alvor. Då blir bl.a. òg fylkesvegane og korleis vi skal følgja opp utover det vi allereie har gjort, eit viktig tema. Eitt forslag som eg veit ligg der, er eit eige program for oppfølging av fylkesvegane. Nokre fylkeskommunar har sjølv sett i gang allereie og er i full sving med oppretting. Det er ikkje slik at det sit fullt av folk rundt omkring i fylkeskommunane og berre ser på at det ikkje skjer nokon ting. Tvert imot skjer det òg forbetring på mange fylkesvegar.

Men det er mykje ugjort, og vi skal ta det i tur og orden. Skadane etter orkanen, stormen, Dagmar no ved nyttårskiftet skal meldast inn til Statens vegvesen. Vi kjem tilbake til Stortinget òg med den saka.

**Presidenten:** Ingjerd Schou – til oppfølgings spørsmål.

**Ingjerd Schou (H) [10:11:24]:** Statsråden sa i sitt første svar til representanten Hoksrud at veibevilgningene var økt med 50 pst.

Har antall kilometer økt med 50 pst.? Svaret er nei, og det illustrerer problemet med dagens måte å planlegge, bygge og finansiere vei og bane på. Høyre er opptatt av at vi tenker nytt. Snart er det bare statsministeren som ikke ønsker å tenke nytt når det gjelder å planlegge over det enkelte års budsjett, lage statlige utbyggingsselskap, tenke nye måter å finansiere på. Overskriften er å finne nye løsninger, sånn at vi kan få mer asfalt og mer dobbeltspor.

Tenker statsråden at det kan være klokt å overbevise statsministeren om at det er lurt å tenke nytt, sånn at det blir 50 pst. flere kilometer asfalt når bevilgningene øker med det samme?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:12:21]:** Kanskje er reknestykket til representanten Schou noko forenkla. Det går eg ikkje inn i no, men det er ei glede for meg å melda – som eg har orientert Stortinget om før – at vi frå departementet si side har sett i gang to spesielle prosjekt, nettopp for å sjå på ulike former for finansiering. Dei skal då vera med og danna grunnlag for neste Nasjonal transportplan. Så det skal bli ein debatt både i regjeringa og i Stortinget når det gjeld ulike finansieringsformer. Det som er viktig, er altså langsiktigheit, det er føreseie-

legheit. Møreforskning har det eine oppdraget, Vista Analyse har det andre. Eg ser fram til ein spennande debatt om dette. Men Ingjerd Schou må ikkje gløyma at det skjer veldig mykje bra på samferdsel i mellomtida.

**Presidenten:** Knut Arild Hareide – til oppfølgings-spørsmål.

**Knut Arild Hareide (KrF) [10:13:28]:** Statsråden sa at det skjer veldig mykje bra. Det skjer i alle fall veldig mykje bra i samferdselsdebatten.

I dag tidleg vakna me opp til at Hallgeir H. Langeland sa at han er open for alternativ finansiering av norsk jernbane. Me opplever at Framstegspartiet, som berre for få år tilbake sa at Noreg ikkje var eigna for jernbane, no er positiv til det.

Me ser at norsk jernbane treng større føreseielegheit. No er det kome mange spennande planar – sist planane om intercitytriangelet, intercitystrekningane. Da er mitt spørsmål: Vil statsråden leggje opp til at det kan bli eit nasjonalt jernbaneforlik fram mot Nasjonal transportplan – når da norsk jernbane treng føreseielegheit?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:14:28]:** Det høyrer jo ut som om det er mange som har lyst til å stilla seg bak eit forlik, mange som har lyst til å støtta opp om regjeringa si offensive satsing på samferdsel. Slik sett er det ei god begynnning inn i den debatten som no skal vera både om rammene, om fordeling mellom veg og bane og om finansiering. Lat meg berre understreka: Langsiktigheit og føreseielegheit er viktig i tida framover. Så reknar eg med at komiteen sin leiar, som styrer desse reisene rundt omkring i kongeriket, kan bekrefte at det skjer mykje bra på samferdselsområdet allereie no.

**Presidenten:** Vi går til neste hovudspørsmål.

**Ingjerd Schou (H) [10:15:27]:** Ja, statsråden kan bare stå.

I dag kommer etatene med sine innspill til Nasjonal transportplan, og jeg håper jo at overskriften på det blir at det ikke skal stå på dem, men at det er regjeringen som får ballen.

Tidligere samferdselsminister Navarsete sa at det ville lukte asfalt over hele landet på statens veier. Statsrådens vanlige svar når vi kommer med denne type utfordringer, er at det er ingen regjering som har bevilget mer – og så kan jeg føye til – og som heller ikke har fått til akkurat disse 50 pst.-ene på asfalt, når budsjettet økes med så mye. Men mitt spørsmål til statsråden er om denne duften og eimen av asfalt også har nådd statsråd Meltveit Kleppa. Synes hun det lukter asfalt over hele landet?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:16:42]:** Eg håpar jo at det i løpet av sommaren – som då er asfaltse-songen – altså sommaren 2011, lukta noko asfalt i Østfold òg, for det vart iallfall lagt noko asfalt, som det vart i dei andre fylka. Det er eit eige program vi no følgjer. Asfalt er ein viktig del av vedlikehaldet på norske vegar. I 2011 fekk

Statens vegvesen det beløpet som dei bad om når det galdt vedlikehald, og det var faktisk ein auke på 60 pst.

Det understrekar òg at det er viktig å ta vare på det veg-nettet vi har. Samtidig har vi altså vidareført det høge ni-vået på vedlikehald, og vi har lagt til rette for ytterlegare prosjekt. Vi skal i år opna åtte nye, større prosjekt på riksvegnettet. Vi har varsla inntil 18 nye, større prosjekt til Stortinget. Dei skal Stortinget få ta stilling til i tur og orden. Når det gjeld dei samla rammene, er det slik at etatane er bedne om å leggja fram forslag til ulike rammene. Eitt alternativ er 45 % pluss. Regjeringa har ikkje teke stilling til rammene, ei heller til innhaldet, på dette tidspunktet. Det skulle jo elles berre mangla. Det er Stortinget som skal ta stilling til korleis Nasjonal transportplan endeleg skal sjå ut, og det vil skje våren 2013.

**Ingjerd Schou (H) [10:18:43]:** Denne duften av asfalt håper statsråden at noen skulle ha kjent. Jeg har ikke kjent den, og folk flest har nok heller ikke kjent denne duften av asfalt. Vi er nok der at folk flest er ikke opptatt av så mange milliarder, men av at det faktisk blir mer asfalt, blir mer vei. Og nå snakker vi om de statlige veiene.

Faktum er at det er så lite som en av ti kroner som blir brukt til asfalt og veifundament på vedlikehold i den posten som omhandler dette i statsbudsjettet. De øvrige pengene går til administrasjon, til byråkrati og til drift av statens veier og altså ikke til asfalt. Er det da riktig av regjeringen å fremstille det som at det er duften av asfalt som er det fremtredende, når pengene faktisk ikke går til det som statsråden nå forklarer Stortinget at de går til?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:19:44]:** Dei pengane som vi har meldt til Stortinget skal gå til vedlikehald, inklusiv asfalt, går til det. Her er det eit langsiktig løp for å asfaltera riksvegnettet. Vi har ein rutine for fornying når ein veg begynner å bli nedsliten. Kor det skjer frå fylke til fylke, kan sikkert Statens vegvesen seia endå nøyare, men eg har iallfall fått tilbakemeldingar frå atskillege som var på tur i sommar, som opplevde plunder og heft fordi det stod skilt om vegarbeid. Det galdt både asfaltering og anna vegarbeid. Trøsta er at det blir stadig betre.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Eivind Nævdal-Bolstad.

**Eivind Nævdal-Bolstad (H) [10:20:58]:** Jeg er en rimelig ung representant, og forhåpentligvis er både luktesans og hørsel på plass.

Etter å ha reist mye rundt på Vestlandet i sommer er det tydelig at noen av sansene må ha sviktet meg. Jeg kjente ingen eim av asfalt i Hordaland eller i Møre og Romsdal. Det jeg derimot kan høre, er en stille bønn fra vestlendinger om flere, bedre og tryggere veier. Etter at fylkene fikk overført 17 000 km vei, kjenner statsråden til utviklingen: Det har blitt økt byråkrati, og mange fylkeskommuner har tatt opp mye ny gjeld. Samtidig ser vi at Statens vegvesen har økt sin administrasjon betydelig, selv om man har ansvar for mindre vei.

Veiene i Norge er overadministrert og underasfaltert.

Hvordan vil statsråden angripe dette for å sørge for at vi får en bedre utnyttelse av de midlene som Stortinget vedtar, til å bygge veier?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:22:04]:** Regjeringa vil ha veg for pengane. Men noko administrasjon trengst det faktisk, til å både inngå kontraktar, fylgja opp løpande drift og ikkje minst planleggja. Statens vegvesen gjer det dei kan for å halda administrasjonen på eit nøkternt nivå. Alternativet er i mange samanhengar konsulentbruk. Det ynskjer vi å halda nede, nettopp for å få mest mogleg veg for pengane.

Når det gjeld fylkeskommunen, har vi innført noko som heiter sams vegadministrasjon. Det betyr at Statens vegvesen framleis har viktige oppgåver òg når det gjeld fylkesvegnettet.

**Presidenten:** Bård Hoksrud – til oppfølgingsspørsmål.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:23:22]:** Jeg registrer at lukten av asfalt har vært et tema hos foregående talere. Jeg skal innrømme at ja, det har luktet litt asfalt i Telemark, og jeg tror det har luktet litt asfalt i hele landet. Men problemet er at det kommer til å lukte mindre asfalt i 2012 enn det gjorde i 2011, fordi regjeringen faktisk har redusert bevilgningen til asfalt i 2012. Man går fra 1 000 km i 2011 til 600–800 km i 2012, så det vil i hvert fall gå lengre tid mellom hver gang man lukter litt ny asfalt.

Jeg tror alle er glad i asfalt, men jeg har også lyst til å utfordre statsråden når det gjelder veibyråkratiet. Hvorfor er det sånn at de har dobbelt så mye vei i Sverige som vi har i Norge, men vi har nesten like mange ansatte? Vi har ansatt over 1 000 nye mennesker i veibyråkratiet bare i løpet av noen få år. I tillegg har vi også sagt at vi skal ha mer vei ut av pengene. Da trenger vi ikke å bruke mer på byråkati, vi trenger faktisk å bruke pengene på å bygge vei. I Sverige bygger de, i motsetning til Norge, 200 km med midtdelere. I Norge bygger vi 17 km.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:24:31]:** Aller fyrst håpar eg at òg representanten Hoksrud registrerer at i desse dagar blir det inngått asfaltkontraktar med sikte på asfaltering i 2012. Det er då etter dette programmet som Statens vegvesen no fylgjer, og som eg er glad for er kome på plass.

Så til byråkratiet: Regjeringa vil ha veg – og eg kan leggja til bane – for pengane. Det er det hovuddelen av løyvingane skal gå til. Så let ikkje organiseringa i Sverige og Noreg seg samanlikna direkte, ei heller talet på kilometer, fordi Sverige begynte på eit langt tidlegare tidspunkt å byggja f.eks. trefelts vegar. Men meir veg for pengane er poenget.

**Presidenten:** Knut Arild Hareide – til oppfølgingsspørsmål.

**Knut Arild Hareide (KrF) [10:25:47]:** Statsråden avslutta no med å seie at «meir veg for pengane er poenget», og det er eg heilt einig i. Men det er ei utfordring med den

måten me har organisert sektoren på i dag, at me ikkje får nok veg igjen for pengane. Her har statsrådens eigen partileiar, Liv Signe Navarsete, teke til orde for ei omorganisering og ei nytenking. Eg må jo seie at det er viktig at ein lyttar til partileiaren og har respekt for partileiaren. Det er eit godt prinsipp.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Vil statsråden følgje opp tankane som hennar eigen partileiar har peikt på – at me treng ei omorganisering, at me treng å få til ei ny finansiering når det gjeld jernbane og veg?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:26:44]:** Svaret er ja. Svaret er eit absolutt ja til å fylgja opp det som partileiar Liv Signe Navarsete har lyfta fram i det offentlege rom når det gjeld alternativ finansiering, altså den systemendringa som ho har teke til orde for.

Så er det slik at i denne fireårsperioden ligg finansieringa fast. Det er lokale bidrag, bompengar og offentlege midlar til veg, og det er offentlege midlar til bane. Men eg har jo ikkje bestilt desse to utgreiingane når det gjeld ulike finansieringsformer, for å ta imot dei og leggja dei i ei skuffe. Eg har teke imot og understreka veldig sterkt at dei skal inn og brukast i den debatten som vi skal ha om finansieringsformer i neste nasjonale transportplan. Så det svaret kjem våren 2013, men alle vegar skal betalast.

**Presidenten:** Vi går til neste hovedspørsmål.

**Knut Arild Hareide (KrF) [10:27:54]:** Eg synest det var veldig positivt det som statsråden no avslutta med å seie, at ho legg opp til at nettopp alternativ finansiering vil vere ein viktig del av Nasjonal transportplan. Me får altså underlagsmaterialet for nettopp Nasjonal transportplan presentert i dag.

Me veit at 19. mars i 2012, altså om berre 19 dagar, får me nordmann nr. 5 million i Noreg. I 1975 passerte me 4 millionar i landet vårt. Det tok altså 37 år frå me gjekk frå 4 millionar i dette landet til me blei 5 millionar – 37 år. Så veit me at ifølgje SSB vil me vere 6 millionar i 2030. Det vil seie at det berre er 18 år til den neste millionen kjem. Det vil ta under halvparten av den tida som det tok frå me gjekk frå 4 millionar til 5 millionar, å gå frå 5 millionar til 6 millionar. Det er ei utfordring.

Det er nettopp den auken i befolkninga me opplever, ikkje minst i nærleiken av dei store byane våre, som er ei spesiell utfordring. Statsråden har sagt at me skal ha eit tipp topp veg- og jernbanenett innan 20 år. Men det me òg veit, er at køane veks. Me veit at trafikken har vakse meir enn me har venta. Me veit at fleire er nøydd til å reise kollektivt, og me veit at det kostar pengar når fleire skal reise kollektivt. Derfor er mitt spørsmål til statsråden: Vil statsråden leggje opp til at me får ein eigen kollektivstrategi inn i neste NTP, med fokus mot storbyane?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:30:02]:** Svaret er ja. Vi har bestilt eit oppdrag frå fagetatane. Eitt av dei er nettopp å koma med forslag til korleis staten i større grad enn i dag kan medfinansiera ein kollektivstrategi, eit kollektivt opplegg i dei større byområda våre. Det er fordi

den veksten som vi no ser, skjer for så vidt i heile landet, men han er størst i dei største byområda våre, og både omsynet til areal, jordvern og køproblem tilseier at kollektiv må ta den veksten. Så kollektivtilbodet må forbetrast.

Frå departementet si side har vi har allereie førebudd oss. Vi har organisert oss med eit eige kollektivprosjekt som skal vareta det temaet. Så har vi fått nokre utgreiingar, og vi får truleg endå fleire moment i dag – ikkje berre om korleis vi skal handtera veksten, men òg om korleis vi skal spreia veksten. Intercitystrategien er eitt av fleire eksempel på ein strategi der ein kan få spreia veksten i det mest sentrale austlandsområdet.

Eg ser fram til spennande debattar om akkurat dette i dei høyringane, dei møta vi no skal ha med fylkeskommunane. Så er det viktig å understreka at dette handlar både om ein styrkt kollektivinnsats i byane og om ei styrking av vegnettet i distrikta.

**Knut Arild Hareide (KrF) [10:32:02]:** Eg takkar for svaret.

Oslo er den byen som veks raskast i Europa. Me veit at Stavanger-regionen er den regionen som veks sterkast i Noreg. Når me da har fått rapportar i dag som seier at me kan risikere at reisetida inn mot storbyane våre vil bli auka med 70 pst. – me veit òg at klimautsleppa kan auke med 20 pst. – så er dette ei stor utfordring for oss.

No seier statsråden at ho ønskjer å vere med på ei medfinansiering. Er det da riktig å tolke dette på den måten at statsråden kan love at ein vil bli med og støtte T-banesatsing i Oslo, at ein får ei bybanesatsing både i Bergen og i Stavanger som monnar, slik at me kan få ei reell satsing på kollektiv inn mot våre storbyar?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:33:01]:** No skal ikkje eg forskottera stortingsmeldinga i 2013, som òg skal vera eit resultat av møte, av høyringar og av lytting til dei som lever mest oppe i dei ulike utfordringane, frå byområde til byområde. Så løysingane – kva som det skal satsast på – må vi få lov til å koma tilbake til. Men det som eg sjølv er overbevist om, er at i neste Nasjonal transportplan skal staten stilla opp med eit høgare nivå for statleg medfinansiering enn det vi ser i dag, og då må vi ha to tankar i hovudet: Vi må stilla opp meir i sentrale område med kollektivmedfinansiering, og vi må få meir veg i distrikta.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Hans Olav Syversen.

**Hans Olav Syversen (KrF) [10:34:17]:** Jeg lyttet nøye til partileder Hareides spørsmål. Jeg har tenkt å følge opp det.

Jeg er enig i at finansiering og et annet system for det er helt grunnleggende for å få til endringer, både i Oslo-regionen og ellers. Jeg har merket meg at statsråd Kleppa og statsråd Navarsete har vært sammen og sett Jernkvinnen på kino. Det er vel ingen tvil om at proppen – hvis en skal kalle det det – når det gjelder å tenke nytt innen finansiering, er Finansdepartementet og «stålmannen» Sigbjørn Johnsen.

Så mitt spørsmål er: Fikk statsråden noen inspirasjon da hun så Jernkvinnen, til å møte «stålmann» Johnsen og få til nye tanker når det gjelder finansiering av samferdsel?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:35:20]:** Eg må medgje til representanten Syversen at eg treng ikkje gå på kino for å få inspirasjon til å stå på i regjeringa, og eg har mange med meg der. Dei vedtaka som til no er gjorde innan samferdsel, som betyr eit lyft i løyvingane frå 2005, er det ei samla regjering som har stått for. Det er òg slik at dei retningslinjene som fagetatane no har arbeidd ut frå – som dei leverer på i dag, og som altså inneber forslag innanfor betydeleg auka rammer – har òg ei samla regjering gått for.

Så eg ser fram til fortsetjinga, både til realiseringa av prosjektet i 2012 og 2013 og til ein ambisiøs Nasjonal transportplan, som regjeringa kjem til å leggja fram.

**Presidenten:** Jan-Henrik Fredriksen – til oppfølgings-spørsmål.

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:36:33]:** Jeg har alltid visst at det er mye makt i de foldede hender, men at det lå så mye penger der, er helt nytt! Jeg kan ikke se hvordan Kristelig Folkeparti skal finansiere sine prosjekter, da de ikke har mer penger til vei og bane enn den sittende regjering har i sine budsjetter. Ja, vi trenger omorganisering, men vi trenger også mer penger! Fremskrittspartiet blir kalt økonomisk uansvarlig av både Hareide og statsråden for sin satsing på samferdsel, hvor vi tar til orde for å fornye Norge med effektive veier og baner over 25 år, bl.a. gjennom et fond på 500 mrd. kr til denne utbyggingen.

Tror statsråden at det finnes noen der ute som tror på hennes løfte om å fornye Norge på 20 år, innenfor de såkalte ansvarlige, økonomiske rammer, som statsråden fortsatt hardnakket hevder er de eneste ansvarlige?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:37:40]:** Det er slik at ulike parti har sine program og sine løysingar. Eg må seia at eg føler meg atskilleg meir komfortabel no med å realisera prosjekt for prosjekt innanfor dei omsyna som må takast til norsk økonomi elles, framfor å slå om seg med tal og prosjekt som det uansett må vera vanskeleg å sy saman – her skal det stillast både planar, kompetanse og utføring av andre prosjekt. I dag var det heilt nytt for meg at Framstegspartiet ligg fem år bakpå i forhold til regjeringa – det var nytt.

**Ingjerd Schou (H) [10:38:54]:** Regjeringen er nå inne i sitt sjuende år, og det har kommet nytenkning til både i Senterpartiet og i SV. Det er bra, for hver gang Høyre har tatt til orde for nye finansieringsformer, nye planleggingsformer og ny organisering, slik at vi kan få tipp topp både vei og jernbane, har vi blitt kalt for uansvarlige. Men med denne nymotens nytenkning som har kommet over både SV og Senterpartiet, tror jeg nesten jeg må spørre statsråden om hvordan statsråden har tenkt at statsministeren kan bli litt mer ansvarlig, vill og gæren for å få mer god vei og bane.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:39:37]:** Det svarar statsministeren utmerkt på sjølv. Det er jo slik at òg statsministeren har stilt seg bak dei prosjekta og dei budsjetta som til no har vorte lagde fram. Det er ikkje slik at berre budsjetta har vorte auka. Talet på prosjekt har òg auka, og det føregår no veg- og banebygging svært mange plassar. Statsministeren har stilt seg bak dei bestillingane som har gått til fagetatane, og det forslaget som dei legg fram i dag. Det er òg eit landsmøtevedtak i Arbeidarpartiet som gjeld finansiering. Så eg synest dette lovar veldig godt, eg, i forhold til ambisiøse planar framover.

**Borghild Tenden (V) [10:40:43]:** Jeg vil tilbake til hovedspørsmålet fra representanten Hareide om befolkningsveksten.

Mandag morgen var det igjen full togstans i Oslotunnelen. Et tog kjørte mot rødt lys og skadet to sporvekslere. Med flere tunnellop til rådighet hadde vi unngått at tusenvis av reisende ble rammet. Men i går kunne man lese i Aftenposten at i forslaget til ny Nasjonal transportplan rådes man til å utsette spørsmålet om ny tog- og T-banetunnel under Oslo. Å utrede videre er jo et velkjent begrep for å utsette ting.

Mitt spørsmål til statsråden er: Mener statsråden det er mulig å ta trafikkveksten i Oslo og omegn kollektivt uten vedtak om å få på plass en ny tunnel under Oslo?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:41:35]:** I dag går det 19 tog i timen i Oslotunnelen. Det vil gå inn til 25 i 2014. Vi legg til rette for ein ny grunnrutemodell som betyr at 26 pst. fleire togpassasjerar kan reise her i det sentrale Oslo-området. Det blir òg diskutert om kapasiteten kan aukast ytterlegare ved å snu nokre tog på Oslo S. Så meiner eg at det er viktig å tenkja lenger enn den eksisterande Oslotunnelen, sjølv om mykje blir betre no når han blir rusta opp. Ei konseptvalutgreiing, KVVU, er nødvendig før ein tek stilling til ein ny jernbanetunnel. Ho bør utførast i eit samarbeid mellom Jernbaneverket og Oslo kommune.

**Presidenten:** Vi går til neste hovedspørsmål.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:42:56]:** Jeg ser at samferdselsministeren gikk og satte seg, og det skal hun få lov til, for jeg vil stille følgende spørsmål til statsråd Brekk:

Vi har i lang tid sett at Norge har blant de absolutt høyeste matvareprisene i Europa. Nå har vi fått forskningsrapporter som viser at selv om man regner inn det lønnsnivået vi har i Norge, har vi allikevel betydelig høyere matvarepriser. I tillegg har landbruksministeren lagt fram en landbruksmelding som nærmest utelukkende skal videreføre dagens politikk. Da tar man altså ikke inn over seg alle de innspill og endringer som burde funnet sted på systemnivå innenfor landbruket. I den forbindelse vil jeg vise til det forslaget som Fremskrittspartiet fremmet tidligere i dag, knyttet til å skille markedsaktørrollen og regulatorrollen hos Tine, Nortura og innenfor kornsektoren.

Hvis vi ser på tidligere oppslag, kan man se at Tine tar selvkritikk for smørmangelen. Vi ser at norske forbrukere sponsor amerikanerne med billig Jarlsbergost – i 2010 eks-

porterte man 11 millioner kg. Det koster gjennom melkeprisen norske skattebetalere en halv milliard. Videre ser vi i Bondebladet at man skylder på at lavkarbotrenden var skyld i at man fikk mangel på juleribbe. Det finnes ikke mangel på unnskyldninger.

Min utfordring til statsråden er følgende: Vil statsråden være villig til å se litt på systemet? Og vil statsråden nå vurdere Fremskrittspartiets forslag om å skille markedsaktørrollen og regulatorrollen innenfor meieri-, kjøtt- og kornsektoren?

**Statsråd Lars Peder Brekk [10:45:05]:** De spørsmålene som representanten Nesvik her stiller, er kompliserte. Det som det er viktig å ta utgangspunkt i, tror jeg, også for Nesvik, er at landbrukspolitikken i Norge bygger på tre pilarer. Den bygger på importvernet, den bygger på et nært samarbeid mellom næring og myndigheter, og den bygger på at næringen er organisert i et landbrukssamvirke som tar medansvar for å gjennomføre politikken. Både Tine, Nortura, Felleskjøpet og ulike samvirkeorganisasjoner er viktige aktører i det bildet.

Det som her framstilles som utfordringer fra Fremskrittspartiets side, er på sett og vis også et angrep på det systemet vi har. Når man nevner smørsaken, så er det ikke smørproblematikken som er utfordringen, men at man er uenig i den norske matmodellen, der en har både importvern, et samarbeid mellom næring og myndigheter og et samvirke som fungerer meget godt. Det eksemplet med smør som ble dratt fram, var et eksempel på dårlig håndverk, men det var ikke et eksempel på at systemet har feilet i det hele tatt, etter min mening.

Vi har i den landbruksmeldingen som er lagt fram, sagt at vi skal videreføre den norske modellen. Vi har sagt at vi skal videreføre et sterkt importvern, vi har sagt at vi skal videreføre forhandlinger med organisasjonene, og vi har sagt at vi skal ha markedsregulering som et system som skal bidra til stabilitet og forutsigbarhet både for forbruker og for bonde.

Jeg har lagt fram regjeringens politikk i landbruks- og matmeldingen. Den er til behandling i Stortinget, og jeg ser fram til den behandlingen.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:47:01]:** Undertegnede ser også fram til behandlingen, men jeg ser dessverre ikke fram til resultatet, i og med at de rød-grønne har flertall i denne sal.

Jeg fremmer ingen kritikk mot systemet. For når man får smørmangel, når man hadde kjøttmangel og man har problemer innenfor eggmarkedet, ja, så viser det at det er evnen til å kunne planlegge for framtiden som er problemet. Det går på regulatorrollen. Hvis man ikke vil sette i gang i hvert fall en gjennomgang av hvordan systemets svikt slår inn her, da er jeg bekymret. Det som er det interessante med de pilarene som landbruksministeren skisserte her, er at det var én gruppe som han unnlot å nevne, og det var forbrukerne, de som faktisk må betale regningen for dette. Dem er man altså ikke interessert i.

Min utfordring til Brekk er da følgende – ut fra det jeg har sagt knyttet til smørmangel, kjøttmangel og egg-

problematikken: Ser ikke statsråden at det er en del av regulatorrollen?

**Statsråd Lars Peder Brekk [10:48:01]:** Det har aldri vært problemer med at norske forbrukere har manglet tilgang på nok matvarer, og det er det som er utgangspunktet for reguleringsrollen. Dersom det er for lite av en norsk råvare, suppleres denne norske råvaren med import – et system som har vært i bruk i mange, mange år. Det er et system som ble brukt nå når det gjaldt smør, det er et system som ble brukt når det gjaldt kjøtt. Når det gjelder egg, har vi tilpasset på en meget gunstig måte produksjonen til et nytt regelverk som ble innført fra årsskiftet.

Hvis vi snakker om markedsregulering som system, er det slik at ved overproduksjon skal jordbruket selv dekke kostnadene ved prisfall, og produsentene skal betale en økt omsetningsavgift. Det sørger for at vi får en balanse mellom marked og produksjon. Det at næringen selv er nødt til å ta ansvar på det viset, sørger for at vi har et system som fungerer.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Torgeir Trældal.

**Torgeir Trældal (FrP) [10:49:12]:** Vi hører statsråden si at det er ikke en systemsvikt. Men vi har hatt smørkrise, ribbekrise og pinnekjøttkrise. Samtidig blir 10 pst. av all melken vår eksportert til Jarlsbergost. Hadde vi beholdt den melken hjemme i vårt eget land, hadde det kanskje ikke vært noen smørkrise.

Da er det bare én ting å konstatere – at det er en systemsvikt. Systemet fungerer ikke, og dermed må vi gjøre forandringer for at de norske forbrukerne skal få det de trenger.

Så ser man hva man bruker penger på i landbruksopp-gjøret. Det dekker inn 24 stillinger til en verdi av 35 mill. kr over budsjettet, stillinger som kunne vært lagt under bl.a. Statens landbruksforvaltning. Mitt spørsmål til statsråden er: Mener statsråden at det er viktigere å bruke 35 mill. kr på byråkrati i landbrukssamvirket enn å sørge for at mat-prisene til den norske forbruker forblir lave?

**Statsråd Lars Peder Brekk [10:50:18]:** Det er uriktig at vi har et stort byråkrati i norsk landbruk. Det er uriktig fordi dette byråkratiet, som angripes gang etter gang av Fremskrittspartiet, har annet ansvar enn bare å ivareta bon-den. De har ansvar for en hel verdikjede. Mattilsynet har ansvar for industri, og det har ansvar for dagligvarebran-sjen. Det er flere hundre tusen ansatte i de næringene som er omfattet av hele verdikjeden.

Jeg har lyst til å understreke at det er et stort pa-radoks at regjeringen blir beskyldt for at systemet ikke greier å levere nok produkter, av et parti som ønsker å bryte ned hele det systemet i seg selv gjennom å ha en fri tilpasning, med de konsekvensene det vil ha for land-bruket. Fremskrittspartiets politikk, som man ikke snak-ker om, verken i denne spørretimen eller ellers, ville ha ført til at vi ikke ville ha greid å opprettholde denne produksjonen i Norge. Da ville vi ha fått importert va-

rene i stedet, og det synes jeg er en dårligere løs-ning.

**Presidenten:** Svein Flåtten – til oppfølgings-spørsmål.

**Svein Flåtten (H) [10:51:24]:** Det er synd at statsråden møter denne viktige debatten med å dra samvirkehatten så godt ned i øynene som han gjør. Det som er det sentrale her, er ikke hva som har skjedd i markedsreguleringen med smørkrise og biffkrise. Det sentrale poenget i dette, og som jeg må be om at statsråden svarer på, er om det er uheldig for markedsreguleringen at enkelte aktører i mar-kedet, som Tine og Nortura, også er markedsregulatorer og sitter og har et innsyn i markedet som de får på en helt annen måte – i hvert fall tidligere – enn de andre aktørene. Mener statsråden at det er heldig for konkurransen i dette markedet?

**Statsråd Lars Peder Brekk [10:52:21]:** Gjennom dette markedsreguleringssystemet – gjennom den norske modellen – har vi sørget for at det er konkurranse i meieri-sektoren ved at man har sørget for at både Q-meieriene og Synnøve Finden er dyktige og skikkelige aktører som levere produkter til det norske markedet, og som konkurrerer med Tine. Det er også en del av det norske systemet.

Jeg greier ikke å se at det er et problem at en markeds-regulator har kunnskap om markedet, at de kommer med kunnskap til verdistrømmer. Vi har sett eksempler i andre land på markedsreguleringssystemer. La meg også få un-derstreke at det er mange land som har markedsregule-ringssystemer – også EU har det. Andre land har valgt at det skal være offentlige organer eller andre aktører som skal stå for markedsreguleringen, og da hadde man fått både vinsjøer og smørberg slik det har ført til i EU. Det har vi ikke hatt problemer med i Norge i det hele tatt. Vi har et meget godt system. Det er viktig at aktørene gjør en god jobb innenfor rammene av dette systemet.

**Presidenten:** Da går vi til dagens siste hovedspørsmål.

**Frank Bakke-Jensen (H) [10:53:38]:** Landbruksmi-nisteren kan bare stå rakt. Mitt spørsmål retter seg til statsråd Brekk.

Rovviltforliket som ble vedtatt i Stortinget i fjor, er et viktig politisk dokument for to av de næringene som stats-råd Brekk har ansvaret for, nemlig landbruk og reindrift. I en engasjert artikkel i Trønder-Avisa fra 17. februar 2012 ser jeg at statsråd Brekk er sitert på at SVs opptreden i rov-viltpolitikken truer rovviltforlikets legitimitet i Stortinget. Her vil jeg gjerne legge til at de som virkelig er truet, er jo lovlige næringer som landbruket, reiselivet og reindriften, når man ser på hvordan SV forvalter fagområdet sitt.

Det er høyst uvanlig i norsk politisk historie at man har to små partier – her kan dere lese Senterpartiet og SV – som opptrer som privatpraktiserende regjeringsmed-lemmer. Regjeringen kom uvanlig nok til Stortinget for å be om et forlik i rovviltssaken, og kom til Stortinget med en delt innstilling. Stortinget tok ansvar og fikk forhand-let fram et godt vedtak som ble tatt godt imot av nærin-

gen ute. Når rovviltvedtaket skal settes ut i praksis, tillater SV seg å endre modellen for beregninger av bestandsmål i strid med det stortingsvedtaket man akkurat har vært med på. I tillegg overkjører man et annet viktig poeng i rovviltforliket, som er den regionale styringen av rovviltpolitikken.

At statsråd Brekk reiser hjem til Trøndelag og sutrer litt fordi man ikke er fornøyd med SV, holder ikke helt. Det som ville vært det riktige her, var å låse regjeringspartnerne inne på et kontor, slik at de ikke kunne komme ut før de i alle fall var blitt enige om at et stortingsvedtak også er bindende for regjeringen. Nå ser man heller på det som veiledende. Nå er det ikke helt nytt at SV lager sine egne regler, men vi kan nesten ikke være bekjent av det på vegne av de næringene som vi har ansvaret for.

Er statsråden riktig sitert i Trønder-Avisa, og hva mener statsråden han kan gjøre for å få forvaltningen av rovviltvedtaket inn på rett spor?

**Presidenten:** Presidenten må bare få bemerke at forvaltningen av rovviltvedtaket ligger konstitusjonelt under en annen statsråd, men det ville ikke forundre presidenten om statsråden likevel ønsker å svare.

**Statsråd Lars Peder Brekk [10:55:55]:** Det vil jeg svært gjerne. Som sagt er det Miljøverndepartementet, ikke SV, som har ansvar for å følge opp rovviltforliket, et forlik som også jeg er enig med representanten Bakke-Jensen i at var meget godt, og som jeg støtter fullt ut.

Bakgrunnen for dette rovviltforliket i 2011 var jo et uakseptabelt høyt konfliktnivå på bakgrunn av tap av beitedyr, både småfe og rein. Selv om ikke jeg har det direkte ansvaret for oppfølgingen av rovviltforliket, er en god oppfølging av dette også viktig for meg som landbruks- og matminister for å sikre grunnlaget for en levedyktig næringsdrift basert på utmarksbeite.

Styrkingen av den lokale forvaltningen, som jeg har kommentert i den artikkelen som representanten Bakke-Jensen nevner, var et viktig punkt, etter min mening, i rovviltforliket i 2011. Det har med gaupe å gjøre. Gaupe står i dag for en tredjedel av erstattet sau tapt til rovvilt og er største skadegjører på tamrein. Da var det naturlig for meg, som jeg også har tatt opp med miljøvernministeren, at jeg pekte på at det var uheldig at Miljøverndepartementet har overprøvd rovviltneemndas vedtak om gaupekvoten. Det står jeg fast ved, og jeg bekrefter at jeg har sagt det som står i den artikkelen.

**Frank Bakke-Jensen (H) [10:57:20]:** Nå var jo miljøvernministeren i Stortinget i går, men da var det ingen tegn til at man hadde planer om å gjøre store endringer når det gjelder den delen, så jeg er ikke helt sikker på at den statsråden har hørt etter med begge ørene.

Det som er litt av problemet her, er at vi har et næringsliv – landbruk og reindrift – som skal forholde seg til politiske vedtak, og som skal planlegge sin hverdag i forhold til en forvaltning. Selv om det er andre statsråder som har ansvaret, må det i alle fall være sånn at statsråden som har ansvaret for landbruk og reindrift, på en skikkelig måte står

opp for sine næringer når man ser at det bærer så galt av gårde som det gjør her.

Mitt neste spørsmål til statsråden er: Ser statsråden noen mulighet for at han kan stå opp for sine næringer og på et vis gi rovviltvedtaket og rovviltpolitikken en større legitimitet under et rød-grønt styre?

**Statsråd Lars Peder Brekk [10:58:23]:** Det er ingen tvil om at landbruks- og matministeren står opp for både reindriften og andre beitenæringer. Det er en viktig oppgave for Landbruks- og matdepartementet generelt, det er en viktig oppgave i forbindelse med økonomiske rammevilkår, og ikke minst er det en viktig oppgave i forbindelse med de store utfordringene med rovvilt som vi har levd med i mange år.

Utgangspunktet for meg har vært at vi skal følge opp det rovviltforliket som er vedtatt her i Stortinget – selvsagt skal det gjøres. Det er diskusjoner mellom SV og Senterpartiet på dette området, det har det vært bestandig, og det vil det sikkert være i framtiden. Min ambisjon er selvsagt å sørge for at vi får en situasjon der rovviltneemndenes vedtak blir utgangspunktet. Det har jeg også tatt opp med miljøvernministeren i direkte kontakt.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Bjørn Lødemel.

**Bjørn Lødemel (H) [10:59:29]:** Statsråden sin kritikk av regjeringskollega Solheim på fylkesårsmøtet i Senterpartiet Nord-Trøndelag føyer seg inn i ei lang rekkje av sterke angrep frå senterpartistatsrådar til eiga regjering og eiga regjering sin politikk. Tidlegare statsråd Riis-Johansen lova i 2008 at regjeringa ville ta eit krafttak for å dempe rovviltkonfliktane. Senterpartileiar Liv Signe Navarsete har uttala at det er mange eksempel på arroganse frå rovviltforvaltninga. Statsråden sjølv har tidlegare uttala at det er altfor mykje gaupe, jerv og bjørn, og no kjem han med denne breisida mot eigen statsråd i eiga regjering.

Eg har tidlegare stilt spørsmål til statsrådar frå Senterpartiet om den bevisste dobbeltkommunikasjonen, og vil nytte dette høvet til å utfordre statsråden på om det ikkje er slik at regjeringa sin politikk også er Senterpartiet sin politikk når det gjeld rovviltforvaltning og rovvilt.

**Statsråd Lars Peder Brekk [11:00:22]:** Det som er regjeringens politikk, er selvsagt også Senterpartiets politikk.

Som jeg sa til forrige spørsmålsstiller, har vi hatt en diskusjon om tolkningen av rovviltforliket nå i det siste etter at en gjorde om vedtakene i rovviltneemndene. En har også tidligere hatt diskusjon mellom de to regjeringspartiene om rovviltpolitikken – den har vi vært nødt til å ta. Jeg er opptatt av at vi skal sørge for at vi får samlet kreftene i regjeringen på dette området. Jeg kan ikke akseptere at vi ikke tar rovviltforliket i Stortinget alvorlig, og det er det jeg har påpekt i mine kommentarer tidligere.

**Presidenten:** Torgeir Trældal – til oppfølgings-spørsmål.

**Torgeir Trældal (FrP) [11:01:12]:** Landbruket sliter. Reindriftsnæringen og sauene næringen sliter på grunn av altfor mange rovdyr. Rovdyrene har overtatt mye av landet rundt omkring, noe som gjør det vanskelig å drive. Det er også en av grunnene til at lønnsomheten er dårlig.

Statsråd Solheim har ansvaret for rovviltforliket, men han følger det ikke opp. Dette er en bevisst systemendring ved at man endrer beregninger av bestandsmål. Til nå har jeg kun hørt landbruksministeren og andre i Senterpartiet si at de er uenige i det. Man har ikke sett at statsråden står opp for næringene og hjelper næringer som sliter. Man hevdet tidligere her at man har en diskusjon med bl.a. SV i regjering. Hva med Arbeiderpartiet – er ikke de i regjering? Prater de ikke i lag?

Mitt spørsmål blir: Når har man tenkt å gripe inn? Og Senterpartiet, som elsker å ta dissens, kan ikke de stille dissens i denne saken?

**Statsråd Lars Peder Brekk [11:02:15]:** Jeg er ikke kjent med at Senterpartiet elsker å «stille dissens», som representanten Trældal her påpeker. Jeg er kjent med at Senterpartiet enkelte ganger har dissertert i viktige saker. Det er nok et unntak, og, la meg si det sånn, det bør være et unntak.

Det vi snakker om her, er oppfølgingen av rovviltforliket i Stortinget. Det har vært utgangspunktet for mine kommentarer. Det jeg også har sagt til tidligere spørsmålsstillere, er at det er viktig for meg at vi forholder oss til det forliket, og at vi ivaretar rovviltneemndene som institusjon. Deres vedtak burde ikke vært omgjort. Det er det jeg har tatt opp med min kollega i Miljøverndepartementet, og det vi jobber med å få avklart.

Det er ikke slik at vi driver denne typen diskusjon i all offentlighet, men akkurat på rovviltområdet har jeg følt at det har vært nødvendig.

**Presidenten:** Line Henriette Hjemdal – til dagens siste oppfølgingsspørsmål.

**Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:03:26]:** I rovdyrforliket av 2004 og 2011 har vi en todelt målsetting: Vi skal både ha landbruk med dyr på beite, og vi skal ha rovdyr. Som en av forhandlingspartene nå i 2011-forliket var det viktig for oss å være med på å få til et forlik for å få konfliktnivået ned, men også for å øke tilliten ved at beslutninger skal fattes nærmere dem som virkelig er berørt.

I rovdyrforliket står det:

«Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig.»

Det står også videre:

«I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd.»

Statsråden sier i Stortinget at det er tatt opp, og det jobbes med at de regionale målsettingene skal gjelde. Men er statsråden fornøyd slik han ser det i dag?

**Statsråd Lars Peder Brekk [11:04:34]:** Det kan vel ikke være tvil om at jeg ikke er fornøyd med situasjonen akkurat nå – det er derfor jeg har tatt opp denne saken. Jeg ser den som svært alvorlig fordi jeg er opptatt av at vi skal følge opp rovviltforliket, som jeg er en sterk tilhenger av, her i Stortinget. Det er klart at når man endrer på vedtak ved første korsvei etter at vi har fått et rovviltforlik, slik som det har skjedd i dette tilfellet, oppfatter jeg det uheldig.

**Presidenten:** Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:05:14]

*Ordinær spørretime*

**Presidenten:** Det er én endring i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Den foreslåtte endringen foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringen var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Kjell Ingolf Ropstad til justisministeren, vil bli tatt opp av Hans Olav Syversen.

Spørsmål 1

**Arve Kambe (H) [11:05:39]:** «Kriminalomsorgens sentrale forvaltning foreslår i et høringsutkast at Hauge-sund fengsel og Sandeid fengsel legges ned og erstattes av et nytt fengsel med 100 plasser. Fengslene er i dårlig stand, og fengslet i Hugesund er landets nest dyreste å drive grunnet ekstreme smådriftsulemper. Innsparingen ved å samle fengselsvirksomheten i et nytt fengsel er i planen alene beregnet til 100 mill. kr.

Deler statsråden synet på at nytt fengsel er nødvendig og lønnsomt, og når kan sak legges fram for Stortinget?»

**Statsråd Grete Faremo [11:06:14]:** Som jeg redegjorde for i spørretimen 1. februar i år på spørsmål fra representanten Jan Arild Ellingsen, har Justisdepartementet gitt Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, KSF, i oppdrag å utarbeide en samlet kapasitetsplan med enhetsstruktur for fengslene og friomsorgskontorene. I planen skal det vurderes hvordan kapasiteten i kriminalomsorgen bør settes sammen for å dekke framtidig kapasitetsbehov og legge til rette for en straffegjennomføring etter intensjonene i St.meld. nr. 37 for 2007–2008 Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn. Meldingen ble lagt fram 26. september 2008.

KSF fikk også i oppdrag å vurdere hvordan enhetene bør lokaliseres med hensyn til bl.a. nærhetsprinsippet og innsattes hjemsted, og hvor store enhetene bør være for å sikre et godt innhold i straffegjennomføringen. I pla-

nen skal det gjøres en vurdering av enhetenes bygningsmessige tilstand og hvordan fengslene bør være utformet for å tilfredsstille kravene til moderne straffegjennomføring.

KSF har nylig sendt et utkast til kapasitetsplan på en intern høring i etaten. Når høringen er gjennomført, vil KSF bearbeide forslaget til plan, som etter drøfting med tjenestemannsorganisasjonene i henhold til Hovedavtalen i staten vil bli oversendt til Justisdepartementet. KSF tar sikte på å oversende sitt forslag til kapasitetsplan til departementet i løpet av første halvår i år.

Jeg er kjent med at flere av fengslene har et vedlikeholdsetterslep og ikke er hensiktsmessig utformet for den straffegjennomføringen som det legges opp til i St.meld. nr. 37. Jeg ønsker imidlertid ikke nå å forskuttere hvilke tiltak som skal prioriteres før departementet har mottatt den endelige planen fra KSF og fått sett helheten i forslagene. Så jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte med de forslagene som eventuelt vil bli prioritert.

**Per-Kristian Foss** hadde her overtatt presidentplassen.

**Arve Kambe (H) [11:08:15]:** Vi har i dag 44 fengsler og 16 fengselsavdelinger i Norge. Det er totalt sett 60 stykker. 35 av disse har under 50 plasser, og 25 har over 50.

Tiden er overmoden for en strukturendring i norsk fengselsvesen. Derfor er det kjekt at finansministeren hører på denne diskusjonen, for det er et overmodent behov for et nytt fengsel i Haugesund-regionen. På side 59 i rapporten, i det første eksemplaret, står det at dersom de samlede driftsutgiftene ved Haugesund fengsel og Sandeid fengsel reduseres med 10 pst. ved samlokalisering i nytt bygg, kan innsparingen dekke økt husleie for en investering på om lag 100 mill. kr. Dette er en ganske interessant sum som viser at samfunnet kan spare store summer ved bl.a. å slå sammen Haugesund fengsel og Sandeid fengsel og bygge nytt.

Når vil statsråden invitere Stortinget til forhandling?

**Statsråd Grete Faremo [11:09:19]:** Det er interessante spørsmål som tas opp i denne kapasitetsplanen som nå er på høring i etaten, og som sagt er planen at KSF etter forhandlinger med tjenestemannsorganisasjonene vil legge fram denne for Justisdepartementet i løpet av første halvår. Det er likevel slik at vi har ingen langtidsplan for kriminalomsorgen slik vi kjenner langtidsplanene fra samferdselssektoren og Forsvaret. Så hvilke tiltak som det er riktig å prioritere, og hvilken tidsplan vi vil ha for både forbedrings- og fornyingstiltak, vil vi komme tilbake til i ordinære budsjettprosesser. Men jeg opplever at kapasitetsplanen likevel vil være et svært viktig grunnlagsdokument når vi steg for steg skal fornye og forsterke det som allerede er blant verdens beste kriminalomsorger.

**Arve Kambe (H) [11:10:25]:** Nærhetsprinsippet handler jo om at de som er domfelte, en gang skal tilbake igjen til samfunnet. Dermed er det greit å ha sonet dommen i et fengsel hvor det er greit å ha familie på besøk, og hvor man

har venner og sosialt nettverk, men også nærhet til der man skal slippe ut.

Men dette berører også målet om å ha flest mulig politifolk som patruljerer i gatene, for å bruke et sånt uttrykk. Det er sånn at i dette politidistriktet bruker de ekstremt mye tid på å hente varetektsfanger, på å kjøre til og fra rettssaler. De flyr gjerne opp til Nord-Norge og til ulike deler av landet. Advokater gjør det samme. Tingretten får ekstreme kostnader. Domstolene får store kostnader. Politifolk sitter to stykker på fly tur/retur nesten daglig istedenfor å være ute. Det er altså store samfunnsøkonomiske besparelser som her delvis gjennomføres i kriminalomsorgen.

Jeg gjentar min invitasjon til statsråden: Når vil hun komme til denne regionen for å sette seg inn i saken?

**Statsråd Grete Faremo [11:11:27]:** Jeg har som mål å besøke regionen i løpet av kort tid. Jeg har lyst til å understreke, som også representanten Kambe gjorde, at nærhetsprinsippet er viktig i kriminalomsorgen. Det er også det å sikre godt soningsinnhold og varetektsplasser. Jeg er selvsagt kjent med transportutfordringen som vi har knyttet til kriminalomsorgen. Og igjen: Dette er viktige hensyn å ta med når vi skal gjøre en avveining av hvordan vi sikrer gode soningsforhold, godt innhold i soningen og best mulig sikrer mot tilbakefall, og at vi på en god måte sikrer den grunnleggende gode muligheten for å komme videre i livet for folk etter endt soning.

## Spørsmål 2

**Presidenten:** Dette spørsmålet, fra representanten Kjell Ingolf Ropstad til justisministeren, vil bli tatt opp av representanten Hans Olav Syversen.

**Hans Olav Syversen (KrF) [11:12:43]:** «TV 2 melder at halvparten av familievoldskoordinatorerne blir satt til andre oppgaver, og at noen ikke bruker mer enn 30 pst. av arbeidstiden på familievold – dette til tross for at statsråden i 2009 hevdet at det var koordinatorene i full stilling i alle de 27 politidistriktene her til lands, og gjentas i Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2012.

Familievoldskoordinatorerne er ansatte i 100 pst. stilling, men hvor mye av tiden bruker de faktisk som familievoldskoordinator?»

**Statsråd Grete Faremo [11:13:25]:** Bekjempelse av vold i nære relasjoner er et av denne regjeringens hovedsatsingsområder.

En viktig målsetting er å sørge for at den som utsettes for vold i en nær relasjon, vet at det finnes hjelp. Vold som utøves innenfor husets fire vegger, gir ikke grunnlag for straffrihet, snarere tvert om. Dette er alvorlig kriminalitet der konsekvensene for den som utsettes, ofte er langvarige og dyptgripende. For å understreke alvorlighetsgraden har vi de senere årene foretatt en betydelig skjerping av straffnivået for vold og overgrep.

Ordningen med egne familievoldskoordinatorer er en viktig del av politiets arbeid med dette kriminalitetsområ-

det. Den nære relasjonen mellom offer og gjerningsperson gir sakene en dimensjon som krever særskilt kompetanse, innsikt og empati fra politiets side.

Familievoldskoordinatorerne innehar slik kompetanse. Det enkelte politidistrikt er forutsatt å ha koordinatorene i 100 pst. stilling, jf. de retningslinjene som ble gitt av Politidirektoratet 10. mars 2008. Det framgår også av retningslinjene at det skal etableres egne team i de større distriktene. Den aktuelle kartleggingen som er gjennomført av TV 2, er egnet til å skape tvil om hvorvidt ordningen fungerer etter intensjonen. Undersøkelsen viser bl.a. at flere av familievoldskoordinatorerne oppgir å bruke kun 50 pst. av arbeidstiden på vold i nære relasjoner. En av de spurte koordinatorene oppgir sågar en tidsbruk på mellom 20 og 30 pst.

TV 2 har også sett nærmere på spørsmålet om etablering av egne familievoldsteam i de store distriktene. Her framkommer det at de team som er etablert i eksempelvis Hordaland, Søndre Buskerud og Salten, kun dekker de større byene i disse distriktene, henholdsvis Bergen, Drammen og Bodø.

Det skal ikke herske tvil om hvilke forventninger jeg har i denne saken – familievoldskoordinatorerne skal inneha 100 pst. stilling i sine politidistrikter.

For å unngå ytterligere uklarhet om hvorvidt ordningen fungerer slik den er forutsatt, har jeg derfor nå bedt Politidirektoratet gjennomgå situasjonen i samtlige politidistrikt. Gjennomgangen skal inneholde en beskrivelse av det enkelte distrikts arbeid mot vold i nære relasjoner. Det skal bl.a. gis en nærmere beskrivelse av familievoldskoordinatorernes organisatoriske plassering, stillingsbrøk og oppgaveportefølje. Det skal også framgå om stillingen er besatt på det nåværende tidspunkt. Dersom stillingsbrøken til familievoldskoordinatorerne er mindre enn det angitte minstekravet på 100 pst., har jeg bedt om en nærmere redegjørelse om hvilke vurderinger som ligger til grunn for dette.

Jeg har også bedt om en nærmere beskrivelse av hvordan ordningen med egne team fungerer i de distriktene der slike er etablert. Denne beskrivelsen skal også gjøre rede for i hvilken utstrekning teamene bistår andre distrikt, slik det framkommer i Politidirektoratets retningslinjer av 2008.

Politidirektoratet er gitt en frist til 1. april 2012 for å komme tilbake med den nødvendige oversikten fra politidistriktene. Når rapporten foreligger, vil jeg invitere politidirektøren til et møte. Jeg ønsker å komme til bunns i de faktiske forholdene, for å sikre at retningslinjene følges slik de er ment.

**Hans Olav Syversen (KrF) [11:16:46]:** Jeg takker statsråden for svaret.

Beskrivelsen av denne type kriminalitet tror jeg vi i Stortinget – og også statsråden – er veldig enige om, og jeg er veldig glad for at hun så sterkt understreker også et personlig engasjement for at denne type vold skal settes høyt på prioriteringslisten.

Det som da blir spørsmålet, dreier seg om den svikten som framkommer i det som er innrapportert om arbeidet

som utføres i politidistriktene, i forhold til det departementet har trodd har vært faktisk utøvd arbeid rettet mot denne type kriminalitet. Blir ikke statsråden litt overrasket over at medier må avdekke denne type svikt? Burde det ikke være noe i rapporteringen til statsråden som ga det svaret, egentlig?

**Statsråd Grete Faremo [11:17:50]:** Dette er et svært alvorlig kriminalitetsområde, og det er viktig for oss å ha den rette og gode kompetansen i politidistriktene for å gjøre noe med dette.

Jeg skal på dette tidspunktet unnlate å spekulere i om det er svikt i det som er innrapportert. Jeg kan imidlertid ikke la være å bli bekymret over de oppslagene som er kommet i media, og det er noe av bakgrunnen for at jeg har bedt om en ny rapport fra Politidirektoratet. Vi kan ikke ha denne tvilen som er kommet til uttrykk rundt den faktiske situasjonen. Derfor har jeg bedt Politidirektoratet gå grundig inn på dette. Også i et eget møte med politidirektøren vil jeg sikre meg at dette følges opp videre på en god måte i praksis.

### Spørsmål 3

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:19:15]:** Spørsmålet er: «Finanstilsynets innstramming av bankenes muligheter til å fullfinansiere boligkjøp har skapt en økt pågang etter Husbankens startlån. I ordningen, som administreres av kommunene, kan folk fortsatt få fullfinansiert boligkjøp. Statsråden har tidligere sagt at dette er i orden så lenge kundene blir underlagt en «spesiell forsvarlighetsvurdering».

Skal bankene og kommunene gjøre separate forsvarlighetsvurderinger for hver enkelt søker av startlån fra Husbanken, og har kommunene slik kompetanse?»

**Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:19:48]:** Startlån ytes av kommunene med midler fra Husbanken. Verken kommunene eller Husbanken er underlagt tilsyn fra Finanstilsynet, og retningslinjene omfatter derfor ikke startlånet som sådan. Jeg er ikke kjent med at kommunene har innført krav om at belåningsgraden ikke skal overstige 85 pst. av boligens verdi.

Hvis en lånsøker ønsker å ta opp startlån sammen med lån fra en bank, og lånene har pant i boligen, skal banken etter Finanstilsynets retningslinjer telle med startlånet i beregningen av lånsøkerens belåningsgrad. Utgangspunktet er at belåningsgraden ikke skal overstige 85 pst. av boligens verdi.

Samtidig åpnes det for at en kan gå utover 85 pst. Dette kan gjøres om det foreligger tilleggsikkerhet, eller etter en særskilt forsvarlighetsvurdering av banken.

Dersom lånsøkeren bare ønsker startlån, er det opp til kommunen om den vil yte lånet, og hvor stort lån kommunen vil yte.

Kommunene er, i likhet med bankene, underlagt finansavtaleloven når de yter lån. Det innebærer bl.a. at kommunene må vurdere lånsøkerens kredittverdighet og foreta en

forsvarlighetsvurdering. Det betyr at de må fraråde lånet hvis økonomisk evne eller andre forhold tilsier at lånsøkeren bør overveie å avstå fra å ta opp lånet. Husbanken har utviklet en veileder for behandling av søknader om startlån og gir kommunene opplæring.

Ut fra at tapene på startlån til nå har vært lave, og det faktum at kommunene har ytt startlån i mange år, har jeg liten grunn til å tro at kommunene ikke har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere søknader om startlån.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:21:40]:** Poenget med denne runden er jo at Finanstilsynet har skjerpert inn muligheten til å gi fullfinansiert boliglån; det har vært hensikten. Men det er én aktør i dette markedet som er fullstendig unntatt disse retningslinjene, og det er nettopp Husbanken. Dermed har man en aktør som kan undergrave alle hensikter fra Finanstilsynet, uten at det ser ut til at finansministeren ser det som prinsipielt betenkelig eller praktisk betenkelig.

Det som jeg vil fram til, er: Når nettopp bankene selv har gjort disse vurderingene tidligere, og hatt nesten null i tap på boliglån i mange år, blir det allikevel en innskjerping, fordi en mener folk låner for mye, mens egenkapital som kommer fra startlån, åpenbart ikke er egenkapital; det er også lånte penger. Ser ikke finansministeren den utfordringen: På den ene siden strammer man inn, og på den andre siden har man en åpen ventil som gjør at folk likevel kan få låne like mye, og at dette bare blir konkurransevridende til fordel for Husbanken, men også fullstendig meningsløst og byråkratisk i forhold til lånekunder som heller kunne fått hele lånet i en bank.

**Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:22:44]:** Som jeg sa i svaret mitt, er kommunene underlagt finansavtaleloven. Det betyr at de skal gjøre en kredittvurdering, det betyr at de skal gjøre en forsvarlighetsvurdering, akkurat slik som banker skal gjøre når de får en forespørsel om lån. For å utdype det ytterligere så er det slik at hvis en ser på startlån første halvår 2011, ga kommunene halvparten avslag. Om lag halvparten fikk avslag – seks av ti fikk avslag på grunn av manglende betalingsevne. Det betyr etter mitt syn at kommunene har gjort en forsvarlighetsvurdering av låntakeren, og det viser at dette systemet fungerer.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:23:27]:** Men så har det altså kommet regelendringer fra Finanstilsynet. Vi leste i Kommunal Rapport forrige uke at søknadsmassen når det gjelder startlån, har gått opp med 30 pst. Ergo får en mange flere som nå søker om penger fra kommunen, fordi de ikke får pengene i banken. Finanstilsynet har sagt til bankene at det får de ikke lov til. Poenget ligger vel i at lånegraden for mange vil være nesten like stor, bare det at pengene kommer nå fra to kilder istedenfor fra én kilde.

Fremskrittspartiets tilnærming er at da må banken, som også er den som er med på å ta risiko her og som kjenner kunden, være den som også kan gjøre hele vurderingen istedenfor at en skal fordele dette på to, og der de siste 15 pst. skal komme fra kommunale saksbehandlere istedenfor fra banken.

Da er mitt spørsmål: Hvis Husbanken sier ja til en søknad om startlån, er det da slik at en bank med den startlånsgarantien i bunnen i stedet kunne sagt at nei, da lånefinansierer vi det 100 pst. i stedet for at du får 85 pst. fra oss og 15 pst. fra Husbanken? Er det slik at en bank da kunne ha lånt ut 100 pst. bare med det dokumentet, uten at Finanstilsynet etterpå kunne ha kommet og slått (presidenten klubber) ...

**Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:24:32]:** Jeg tror det blir forholdsvis komplisert om finansministeren skulle drive lånesøknadsbehandling fra Stortingets talerstol. Jeg legger til grunn at kommunene gjør jobben sin. Det mener jeg de har gjort så langt, og kommunene gjør en forsvarlighetsvurdering. En kan jo tenke seg mange tilfeller der en bank også ut fra en forsvarlighetsvurdering går utover 85 pst.

Jeg skjønner i grunnen poenget fra Solvik-Olsen, men etter mitt syn fungerer dagens system godt. For ytterligere informasjon om systemet har Husbanken noen utmerkede hjemmesider som gir god informasjon. De har i hvert fall gitt det til meg.

#### Spørsmål 4

**Per Roar Bredvold (FrP) [11:25:27]:** Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I fortsettelsen av «suksessen» med utplassering av fargerike elggevir langs deler av rv. 3 i Hedmark lanserte man på høsten 2011 ideen om en 11 meter høy elg langs samme strekning. Statens vegvesen har tro på en slik løsning og ser på dette som et trafikksikkerhetstiltak. Kunstnerne som eventuelt skal lage denne elgen, anslår prisen til mellom 5 og 6 mill. kr.

Mener statsråden dette er riktig bruk av de begrensede midlene man har til rådighet for trafikksikkerhetstiltak?»

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:26:03]:** Riksveg 3 gjennom Østerdalen er ein ulukkesbelasta veg. Det er mange utforkøyringsulukker og påkøyrser av elg. Vegen går gjennom eit forholdsvis einsformig skoglandskap med lite busetjing. For å bryta monotonien og gjera elgfaren synleg har Statens vegvesen etablert FoU-prosjektet «Trafikantens opplevelser». Utplassering av fargerike kunstige elggevir har vore eit av dei viktigaste tiltaka i prosjektet for å vekkja merksemda til trafikantane. Prosjektet synest så langt vellukka. Eit anna viktig trafikksikkerhetstiltak har vore betring av sikten for å gjera det lettare å oppdaga kryssande vilt og opna landskapet for å gje trafikantane andre synsinntrykk enn tett skog.

Den såkalla storelgen, som representanten tenkjer på, er av Statens vegvesen tenkt plassert ved hovudrasteplassen midt i Østerdalen.

Finansiering av storelgen er førebels ikkje klar. Det er aktuelt å kombinera midlar til utsmykking av rasteplassen med trafikksikkerhetsmidlar. Av di prosjektet truleg òg vil kunna bidra til å setja Østerdalen på kartet og gje positive ringverknader for turismen i denne delen av landet, vil

Statens vegvesen prøva å få eksterne tilskot til finansieringa.

Statens vegvesen har òg tidlegare finansiert utsmyking og konstruksjonar med stor estetisk verdi for å skapa landemerke og auka merksemda hjå trafikantane. Eit relevant eksempel er Lærdalstunnelen, der monotonien er broten ved hjelp av tre store fjellrom med spesiell farga belysning. Kunst i rundkøyningar og spesielle brukonstruksjonar er andre eksempel. FoU-prosjektet på rv. 3 vil bli evaluert og kan gje oss nyttig kunnskap om korleis meir utradisjonelle tiltak kan medverka til å få ned ulukkene. Potensialet er stort, det skal ikkje mange sparte alvorlege ulukker til for at det er samfunnsøkonomisk lønnsamt å satsa på slike tiltak.

**Per Roar Bredvold (FrP) [11:28:37]:** Jeg takker statsråden for svaret. Jeg skal ikke si at jeg er sjokkert, men jeg er nesten det.

Jeg synes det må være helt feil å bruke penger på kunst på en av Norges farligste veistrekninger, som rv. 3 er. Her fraktes det både mye tungtransport og mye varer, og det transporteres mye folk. Det denne veistrekningen etter spør, er vedlikehold, og det er sikkerhet på veien. Det kan være noe så enkelt som en breddeutvidelse, det å rette ut noen svinger, det kan være å rydde mer langs veien for bedre sikt osv., og ikke minst at man asfalterer bedre. Da må det etter mitt og Fremskrittspartiets syn være helt feil å få noen kunstnere til å lage verdens høyeste elg, som denne blir. Verdens høyeste elg hittil er 10 meter, mens denne skal være 11 meter – hvis det er noen sensasjon. Men det skal altså sette Østerdalen på kartet, og det skal øke trafikksikkerheten.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:29:42]:** Derksom det var slik at dette var det einaste tiltaket på rv. 3, då skjønar eg reaksjonen sjokk. Men det er jo slik at rv. 3 blir tilgodesett med atskillige millionar kroner kvart einaste år, både til betre vedlikehald på sjølve vegen, til utbetring av sikten, som er eit viktig tiltak mot elgpåkøyrslar, og nye tiltak, f.eks. Åsta bru, som ein no snart skal i gang med. Eg meiner – dersom eg ikkje hugsar feil – at det i denne perioden er satsa ca. 100 mill. kr per år på rv. 3 nettopp for å gjera vegen tryggare.

**Per Roar Bredvold (FrP) [11:30:44]:** Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

En av de store tingene jeg har fått lov til å være med på som stortingspolitiker, var da vi fikk satt av penger til rv. 3 i forbindelse med revidert statsbudsjett i 2005. Da ble det satt av x antall millioner, og det ble gjort ganske mye. Av de millionene ble det rettet ut 11 km vei nord for Rena. Det økte trafikksikkerheten noe enormt. Så har det blitt bevilget penger, etter påtrykk fra Fremskrittspartiet, i de etterfølgende budsjettene – og det er bra.

Men politikk handler om å prioritere. Det er ikke prioritert nok penger til at rv. 3 skal bli en sikker vei. Da spør jeg nok en gang: Er det riktig å prioritere – la oss si 5–6 mill. kr, kanskje mer – til en 11 meter høy elg, isteden-

for å rette ut noen svinger som kan spare skader og kanskje menneskeliv?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:31:42]:** Det er veldig bra med det engasjementet som er for rv. 3. Det er bra at Bredvold engasjerer seg. Sjølv har eg naturleg nok høyrst mest frå Trygve Slagsvold Vedum.

No kjem det snart ei ny moglegheit for å drøfta òg denne vegen på noko lengre sikt. Eg tenkjer på Nasjonal transportplan frå 2014, som blir lagd fram i dag.

Til trafikktryggleik vil eg seia: Der er det ein kraftig auke i budsjettet, og på landsplan er det ein tilsvarande nedgang i talet på drepne og hardt skadde – og heldigvis for det.

Når det gjeld denne elgen, så er han altså ikkje finansiert enno, nettopp fordi ein søkjer eksterne bidrag og ikkje skal bruka 5–6 mill. kr av pengane til Statens vegvesen.

**Presidenten:** Da er vi ferdig med elgen!

## Spørsmål 5

**Arne Sortevik (FrP) [11:32:55]:** Her er temaet et helt annet! Jeg har følgende spørsmål:

«Regjeringen må ta konsekvensen av at også andre av Norges største byer i tillegg til Oslo blir mer avhengig av kollektivtrafikk, særlig skinnbasert, for å ta hånd om byveksten. Et slikt ansvar bør vises frem gjennom større statlig finansiering av både investering og drift. Investering på Østlandet bør ikke være til hinder for statlig satsing også i Bergen, Stavanger og Trondheim. Både vei og bane bør bygges ut, og statlig kjøp av kollektiv persontransport økes.

Hva er strategien for en større statlig medvirkning?»

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:33:38]:** Noreg er inne i ei tid med stor auke i folketalet. Det gjeld landet sett under eitt, men særleg dei største byområda. I gjennomsnitt føretekk kvar person tre daglege reiser. Det inneber at for kvar person folketalet aukar med, aukar talet på reiser med tre. Det betyr at kollektivtransporten må styrkjast.

Samferdselsdepartementet har etablert eit eige kollektivtransportprosjekt. Prosjektgruppa har fått i mandat å utarbeida forslag til ein nasjonal politikk for det statlege arbeidet med kollektivtrafikk. Prosjektet skal utvikla statlege mål for kollektivtransporten og strategiar og planar for realisering av måla. Ei viktig oppgåve for prosjektet er å vurdera kva for tiltak og verkemiddel som er best eigna til å møta utfordringane innan kollektivtransporten. Prosjektgruppa sitt arbeid skal inngå i Nasjonal transportplan 2014–2023, som etter planen skal leggjast fram våren 2013.

Det har vore satsa mykje på oppgradering av jernbanen etter at denne regjeringa overtok. Mesteparten av jernbanenettet ligg på Austlandet, men satsinga på Austlandet er ikkje til hinder for satsing i dei andre store byane i Noreg. Det er opna nytt dobbelspor mellom Sandnes og Stavanger.

ger. Ny tunell gjennom Gevingåsen er teken i bruk på den sterkt trafikkerte Trønderbanen. Planlegginga av ny tunell på strekninga Arna–Bergen går føre seg for fullt. Når det blir dobbeltspor mellom Arna og Bergen, vil det vera mogleg å auka talet på tog, frå dagens halvtimesruter til avgang kvart kvarter.

Statens vegvesen og Jernbaneverket har utarbeidd ei konseptvalutgreiing for Bergen. For Trondheim har Statens vegvesen nyleg utarbeidd ei tilleggsutgreiing til ei KVVU. På Nord-Jæren er det Rogaland fylkeskommune som i samarbeid med transportetatane har leidd KVVU-arbeidet. Kollektivtransportløyisingar er sentrale i desse utgreiingane. KVVU-ane – altså konseptvalutgreiingane – er viktige grunnlagsdokument for regjeringa sitt pågåande arbeid med neste stortingsmelding om Nasjonal transportplan for perioden 2014–2023.

Det er gledeleg at representanten Sortevik no uttrykker klårt at han ynskjer auka satsing på kollektivtrafikken. Eg har òg registrert at partifellane hans i byrådet og bystyret i Bergen og i Hordaland fylkesting har vedteke dubling av bompenginntektene, vesentleg for å finansiera bybane, andre kollektivtiltak og gang- og sykkelveg. Etter mitt syn bør det liggja godt til rette for at Stortinget i samband med Nasjonal transportplan vil vedta gode strategiar for slik utbygging og statleg deltaking i det.

**Arne Sortevik (FrP) [11:36:28]:** Regjeringens politikk viderefører og forsterker skjevdeling, der storbyene behandles ulikt. Mest synlig er det innen kollektivtransporten. Historien har gitt Oslo mest jernbane, og mye jernbane, og derfor mye statlige penger til persontransport med nettopp jernbane.

Bergen er den av de øvrige storbyene som har minst jernbane. Behovet for kollektiv persontransport er likevel, selvfølgelig, også stort i Norges nest største by. I Oslo brukes det jernbanemidler til å finansiere jernbanen, mens det i Bergen brukes veimidler til å finansiere Bybanen. Forskjellen er at mens den første type midler er fullfinansiert av staten, må bilistene bidra med bompenger på den andre måten. Hvorfor behandles de to byene så ulikt?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:37:21]:** Som eg allereie har nemnt i Stortinget i dag, er større statleg medfinansiering av kollektivtilbodet i dei største byområda eit viktig tema som vil bli lyfta fram no i samband med ny Nasjonal transportplan. Den prosessen begynner for alvor i dag, når etatane no legg fram sitt faglege grunnlag.

Men lat meg for ordens skuld seia at når det gjeld kjøp av persontransport med tog, vart det i 2011 løyvt 23 kr per passasjer til lokaltogtrafikken i Oslo-området, til lokaltogtrafikken i Stavanger-området er reknestykket 55 kr per passasjer, til Bergen–Arna 19 kr per passasjer, til Trondheim–Steinkjer 106 kr per passasjer og til Bergen–Voss–Myrdal 104 kr per passasjer.

**Arne Sortevik (FrP) [11:38:20]:** Dette kan man jo åpenbart regne ut på ulike måter.

Kollektivtransport med buss har langt lavere statlig/øfentlig kostnad per personkilometer enn persontransport

på jernbane. Det er en ekstra grunn til at veinettet må bygges ut i de største byene, spesielt der det i dag ikke finnes et tilfredsstillende og omfattende nok jernbanenett for lokal persontransport, og det må bygges med statlig finansiering.

Utenom belønningsordningen, som vi kjenner, får Oslo i dag over 600 mill. kr hvert år og Bergen under 20 mill. kr hvert år til kollektivtransport på jernbane. Vil regjeringen øke det statlige kjøpet av kollektivtransport i de største byene uten at det knyttes til jernbane, og uten at det knyttes til andre særkrav? Statsråden har pekt på jernbanen mellom Bergen og Arna – det er en brøkdell av kollektivtrafikken i Bergen og tar unna svært lite. Resten går på vei.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:39:23]:** Eg meiner det er svært viktig at vi i samband med Nasjonal transportplan som blir lagd fram våren 2013, føretek drøftingar om kva potensialet er for bane i dei ulike byområda, kva potensialet er per buss, og korleis vi kan bidra frå statens side på best mogleg måte. Vi skal no ha møte med alle fylkeskommunane, vi skal òg ha møte med dei største byane i tilknytning til dette – det er jo fylkeskommunane som har ansvaret for kollektivtrafikken, slik som det er no. Eg ser fram til gode råd i den samanhengen, og eg ser fram til arbeidet med ny Nasjonal transportplan.

## Spørsmål 6

**Bård Hoksrud (FrP) [11:40:40]:** «18. januar ble et vogntog fra Postens slovakiske selskap Blomquist Trucking stående fast på Ring 3 i Oslo. I Finansavisen 21. februar bestrider politiet påstander fra Posten om at sjåføren håndterte situasjonen korrekt, og at vogntoget var godt nok skodd. Posten Norge AS er statseid, samtidig som statsråden er ansvarlig for reglene for ferdsel på norske vinterveier.

Mener statsråden fortsatt at det er statens oppgave å drive et internasjonalt post- og logistikkselskap som bidrar til trafikkaos?»

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:12]:** Posten Norge AS eig 95 pst. av slovakiske Blomquist Trucking AS, eit selskap dei var med på å etablere i 2007. Blomquist har i hovudsak køyring til og frå utlandet og overhald dei kabotasjereguleringane som gjeld i Norge og i EU.

Posten har i dei seinare åra bygd opp ei nordisk logistikkverksemd som kan kompensere for nedgangen innanfor tradisjonell postformidling. Om Posten hadde avgrensa verksemda si til berre innanlandske transportoppdrag, ville dette ha marginalisert Posten samanlikna med konkurrentane, og lønnssemd og arbeidsplassar ville gått tapt.

Som det største logistikkselskapet i Noreg skal Posten vera fremst i rekkja til å sjå til at norske lover og reglar blir overhaldne, og setja høge krav til eiga verksemd. Eg er trygg på at Posten vil syta for at dette òg vil gjelda underliggjande selskap. Gjennom å delta aktivt i ein internasjonal transportmarknad, og ved å eiga 95 pst. av Blomquist

Trucking, er Posten med på å trekkja bransjestandarden i rett retning. Dette kjem òg Noreg til gode.

Frå eigaren si side er det ein viktig føresetnad for Posten sitt engasjement i verksemdar innanfor internasjonal post og logistikk at dei skal bidra til å støtta opp under kjerneverksemda i morselskapet Posten Norge AS gjennom realisering av synergieffektar, og at selskapa skal bidra positivt til Posten sin økonomi.

**Bård Hoksrud (FrP) [11:43:02]:** Jeg må bare si at jeg stusser litt over at statsråden sier at Posten Norge og dette selskapet Blomquist Trucking drar transporten i riktig retning, når vi i Oslo – hvor det kommer så vidt det er litt snø – opplever at man har biler som ikke er utstyrt til å kjøre på norske veier, og man har sjåførar som aldri burde ha kjørt her med den kunnskapen de har. Dette er altså sjåførar som er ansatt i et selskap som er 95 pst. eid av statsråden, hvor statsråden er generalforsamling. Jeg må si at jeg er ganske provosert over at mange av dem som kjører på norske veier, er sjåførar som aldri burde ha kjørt her, fordi de ikke har kompetanse og kunnskap til å gjøre det.

Hva vil statsråden gjøre for at et norsk selskap sørger for å ha sjåførar som er i stand til å kjøre på norske vinterveier? Eller skal man fortsette å tillate at de kjører som villmenn, og at bilene ligger strødd rundt omkring i grøftene langs norske vinterveier?

**Presidenten:** Presidenten vil minne om at tilleggs spørsmålet bør ha en viss sammenheng med det opprinnelige spørsmålet.

**Bård Hoksrud (FrP) [11:44:10]:** Ja, det har det, president.

**Presidenten:** Det kan presidenten knapt se.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:44:17]:** Lat meg for det fyrste seia at Bård Hoksrud er vel kjend med at vi har skjerp beredskapen på norske vintervegar. Statens vegvesen har no moglegheit til å trekkja bilar som er dårleg skodde, til sides, dei har moglegheit til å stengja vegar, dei har lova bergingsbilar på utsette punkt, og dei har lova at dei skal vera tidlegare ute med strøing.

I tillegg har vi sett i gang eit arbeid for å gjera bestillar meir ansvarleg – eller medansvarleg – for dei transportane som går over landegrensene våre. Det trur vi òg vil bidra til å auka trafikktryggleiken.

Eg tykkjer nok at Bård Hoksrud er noko rask med å trekkja ei slutning ut frå éi hending og eitt avisoppslag.

**Bård Hoksrud (FrP) [11:45:24]:** Hadde det enda vært ett eksempel, én hendelse og ett oppslag! Dette er faktisk eksempler vi får ofte. Hver uke får vi nye eksempler på at Posten – som har enerett på levering av brev under 50 gram, som altså har monopol på det, som driver rått, selvfølgelig i full konkurranse med alle andre – bruker utenlandske sjåførar, bruker biler som ikke burde vært kjørt med, med bl.a. dekk som ikke burde vært brukt på norske vinterveier. Posten er også flere ganger tatt for

brudd på kabotasjereglene. Mener statsråden at det er greit å være ansvarlig statsråd for et sånt selskap? Burde man ikke ha avhendet dette slovakiske selskapet, siden det er et rent logistikk-selskap?

Staten og Posten burde drive med det de burde drive med, og så burde andre drive med denne typen logistikk-tjenester. Det er dette som er utfordringen. Det var også det som var utgangspunktet for spørsmålet, nemlig: Bør man ikke kutte ut dette og la andre drive med slikt, i konkurranse med alle andre, uten at du, som både bestemmer og regulerer, er ansvarlig for det som skjer i det selskapet?

**Presidenten:** Presidenten må minne om at spørsmål må gå via presidenten – tilpasset en egnet form.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:46:43]:** Eg meiner det går tydeleg fram av spørsmålet, og òg av representanten Hoksrud si framvising av eitt avisoppslag, at dette galdt *ei* konkret hending.

Eg vil ikkje sjå vekk frå at det er fleire hendingar som gjeld Posten si verksemd. Brot på kabotasjereglane skal ikkje skje i Posten. Eg vil berre gjenta det eg sa i mitt hovudsvar: Som det største logistikkonsernet i Noreg skal Posten vera fremst i rekkja til å sjå til at norske lover og reglar blir overhaldne. Dei skal setja høge krav til eigarverksemd. Dette har dei no på ny fått beskjed om. Eg føreset at det blir følgt.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

## Spørsmål 7

**Borghild Tenden (V) [11:47:57]:** Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Forslag til ny fastlegeforskrift inneholder tallrike pålegg om både oppsøkende virksomhet og rapportering. I høringsbrevet står det blant annet at fastlegene skal ha oversikt over både tjenestebehov og legemiddelbruk og de faktiske tjenester listeinnbyggerne mottar i kommune- og spesialisthelsetjenesten.

Forstår statsråden at fastlegers arbeidssituasjon blir uoverkommelig med disse kravene, og vil hun ta hensyn til fastlegenes innspill og avgrense arbeidsoppgavene i den endelige forskriften?»

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:48:36]:** Fastlegene er nøkkelpersonell i kommunehelsetjenesten og er helt sentrale for at vi skal nå målene i Samhandlingsreformen. Fastlegeordningen har vært en suksess, og vi skal bygge videre på denne ordningen. Men det finnes klare forbedringspunkter – bl.a. når det gjelder tilgjengelighet, koordinering og oppfølging av pasienter som trenger det mest.

Dette er godt dokumentert, bl.a. i The Commonwealth Fund-undersøkelsen som kom i fjor høst. Kortere ventetid på time, flere hjemmebesøk og bedre tilgjengelighet på telefon er derfor blant forslagene i revidert forskrift, som

nå er på høring. Forskriften er et virkemiddel for kommunene til å integrere fastlegene bedre i den kommunale helse- og omsorgstjenesten – og dermed kan fastlegenes kompetanse utnyttes enda bedre.

Ingen er tjent med at fastlegene får en uoverkommelig arbeidssituasjon. Men samlet oppgavemengde for den enkelte lege er ikke bare avhengig av hva som står i forskriften. Like viktig er det hvor mange fastleger kommunen har til å dele på oppgavene. Jeg mener generelt at det er behov for flere fastleger her i landet. Det er også viktig hvordan fastlegene organiserer sin praksis. Fastlegene kan avlastes ved å benytte annet personell på en god måte.

De viktigste endringene som foreslås, er allerede omtalt i dokumenter behandlet i Stortinget. Både i proposisjonen til ny helse- og omsorgstjenestelov og i stortingsmeldingen om Nasjonal helse- og omsorgsplan er revisjon av fastlegeordningen omtalt.

I innstillingen til Nasjonal helse- og omsorgsplan uttrykte en samlet komité følgende:

«Komiteen imøteser en revidering av fastlegeforskriften, og mener at en presisering av listeansvar og nasjonale kvalitets- og funksjonskrav med tilhørende rapporteringskrav er viktig å gjennomføre.»

Komiteen sier videre:

«Komiteen mener det bør vurderes om en skal sette strengere krav til ventetid og til hvordan fastlegene kan følge opp pasientene som ikke selv etterspør tjenesten.»

Departementet har sendt et utkast til revidert fastlegeforskrift på høring. Fristen for å avgi høringsuttalelser er 22. mars. Jeg registrerer at enkelte forslag har skapt stor debatt. En høring er imidlertid nettopp for å få innspill. Jeg ser derfor frem til å motta høringsinnspill fra både leger, KS, kommuner, organisasjoner og andre som er opptatt av fremtidens helse- og omsorgstjeneste. Jeg vil selvfølgelig lytte til alle konstruktive innspill som kommer i høringsrunden.

**Borghild Tenden (V) [11:51:31]:** Det er godt å høre at helseministeren vil ta hensyn til innspillene fra fastlegene, for det er blitt mye uro og bekymring der ute etter at denne forskriften ble kjent.

Fastlegeordningen er – som helseministeren sa – svært vellykket. Slik jeg kjenner leger, er de genuint opptatt av å levere gode helsetjenester. Dette forslaget til fastlegeforskrift oppleves av fastlegene som kontroll og overstyring, at andre enn de som faktisk har kompetanse, skal prioritere hva fastlegen skal bruke tiden sin på. Mer byråkrati, mer detaljstyring og mindre tid til pasienten – slik oppfattes det. Tror statsråden at dette vil bidra til å rekruttere fastleger, noe jeg vet helseministeren er opptatt av?

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:52:23]:** Når vi bruker ca. 6 mrd. kr av offentlige budsjetter på fastlegeordningen, synes jeg ikke det er urimelig at vi også fra det offentlige stiller en del krav om hva man kan forvente av fastlegene. Det er jo for pasientene vi har hele fastlegeordningen. Men jeg er helt enig i at vi ikke må gjøre dette til en ordning som gjør at det ikke er mulig for fastlegene å utføre arbeidet sitt.

Når det gjelder den forskriften som har gått ut, spør det litt hvordan man leser dette. Det er slett ikke sånn at man skal på hjemmebesøk til alle pasienter, men til dem som trenger det, og i større grad enn i dag. Så har jeg lyst til å legge til: Mange fastleger er veldig flinke til dette. Mange fastleger gjør faktisk det som står i den nye forskriften, og oppfyller veldig mange av kravene. Vi ønsker at det skal bli bedre tilgjengelighet – det skal bli lettere for pasienter over hele landet å komme igjennom på telefon og kortere ventetid for å få time. Her har vi to ulike forslag ute på høring, og vi skal lytte til alle innspill når de kommer.

**Borghild Tenden (V) [11:53:33]:** Jeg takker for svaret. Jeg er selvsagt opptatt av pasientene, det er derfor jeg stiller dette spørsmålet.

Jeg har også lyst til å utfordre statsråden på noe hun var inne på i sitt svar. Det går på at fastlegene til enhver tid skal ha oversikt over innbyggerne på listen som benytter seg av tjenestetilbudet i liten grad. Ja, de skal ikke bare ha oversikt, men de skal ha oppsøkende tilbud. Dette kan skje enten i form av at man sender innkalling til time, hjemmebesøk eller eventuelt også reiser på hjemmebesøk til personer som selv ikke har bedt om det – hvis jeg oppfattet det riktig. Ser ikke statsråden at legene på denne måten kan risikere å bruke tiden sin på friske mennesker? Og er ikke statsråden enig i at det er individet selv som har ansvar for sin egen helse, og at dette kan virke i motsatt retning?

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:54:33]:** Det skal absolutt ikke være sånn at fastlegene skal reise hjem til friske mennesker og se hvordan de har det hjemme. Det er ikke det som er meningen. Men vi vet samtidig at noen kan falle utenfor, noen kan slite av ulike grunner og ikke nødvendigvis ta initiativ selv. Da er det mulig for fastlegen å kunne tilby en time, kanskje ringe fra kontoret eller kanskje sende en invitasjon til å komme på kontoret. Det er jo ikke noe annet enn det jeg får av tannlegen hvert år. Det er mulig å si at vi er her hvis du trenger det. Men det er ikke sånn at man kan påtvinge noen som helst å komme til fastlegen.

Når det gjelder spesielt legemiddellister, er det en veldig viktig funksjon som fastlegen har, for hvem andre er det som er det sentrale knutepunktet for pasientene? Det er fastlegen. Derfor må vi også forbedre oss her, for vi ser at her kan det være mange fallgruver.

## Spørsmål 8

**Sonja Irene Sjøli (H) [11:56:02]:** «Ifølge Norges Fibromyalgi Forbund er det beregnet at det er mellom 150 000 og 200 000 mennesker som har sykdommen fibromyalgi. Erfaringen er at det er mangelfull kunnskap om sykdommen både hos leger, fysioterapeuter og hos Nav. I tillegg er det store forskjeller når det gjelder profesjonalitet, oppfølging og kapasitet i de ulike kommunene. Det er viktig å sikre god og tilnærmet lik behandling av fibromyalgipasienter.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre en faglig god og likeverdig behandling over hele landet?»

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:56:41]:**

Alle pasienter og pårørende skal møtes med respekt og forståelse. Det er ikke den enkeltes diagnose, men den enkeltes behov for helsehjelp og bistand som skal avgjøre hvilke tjenester som tilbys.

Det finnes i dag ingen helbredende behandling for fibromyalgi. Når det ikke finnes en enkeltstående årsak til plagene, vil det heller ikke finnes én spesifikk behandling. Behandlingen må innrettes med tanke på pasientenes ulike symptomer. Det er faglig enighet om at en tverrfaglig behandlingsstrategi er det ideelle for denne pasientgruppen. Fastlegene har en sentral rolle med å koordinere behandling og oppfølging. I tillegg vil pasientene ofte ha behov for bistand fra Nav.

Fordi sykdommen arter seg så ulikt hos ulike mennesker, er det vanskelig å skreddersy et likt tilbud til alle i hele landet.

Fortsatt mangler vi mye kunnskap om fibromyalgi. Dette gir oss noen utfordringer når vi skal lage gode faglige tilrådninger. Vi gjør allikevel mye som vil bidra til å bedre kvaliteten på tjenestene til denne pasientgruppen. Ofte har de behov for koordinerte tjenester over lang tid.

Samhandlingsreformen oppfordrer kommuner til å integrere sine tjenester og satse tverrsektorielt på helsefremmende og forebyggende arbeid. Jeg mener at dette er en utvikling som i større grad vil ivareta de kvinnene som har behov for en mer helhetlig tilnærming til sine helseproblemer.

Det tar tid å bygge opp gode tjenester. Det tar også tid før tilgjengelig kunnskap og informasjon når ut til ansatte i tjenestene og til pasienter og brukere. Derfor arbeider regjeringen med å bedre utdanningene og tilpasse utdanningene til befolkningens behov.

Det er en overhyppighet av kvinner som har diagnosen fibromyalgi. Regjeringen har i flere år gitt klare styrings signaler om at kjønnspektivet i forskning skal ivaretas. I 2006 ble Nasjonalt kompetansesenter for kvinnehelse etablert ved Oslo universitetssykehus. Senteret har fått betydelig forskningsaktivitet og noe utadrettet virksomhet knyttet til kompetansespredning og undervisning.

**Sonja Irene Sjøli (H) [11:59:01]:** Jeg takker for svaret. Om jeg ble noe klokere, skal jeg ikke si noe om nå. Men det vi iallfall vet, er at det er svært begrenset undervisning om fibromyalgi i legeutdanningen. Det siste jeg har fått referert, er at det er mellom 45 og 90 minutters undervisning om fibromyalgi. Nyutdannede leger er derfor helt uforberedt på den virkeligheten de møter når de kommer ut i praksis. Fordi det er så mange som er rammet av denne sykdommen, vil alle fastleger møte en pasient med fibromyalgi. Det er også grunn til å tro at det er like mye mangelfull undervisning når det gjelder annet helsepersonell – fysioterapeuter og andre som bidrar.

Mitt spørsmål er om statsråden vil vurdere å etablere et nasjonalt kompetansesenter for fibromyalgi, hvor en kan samle all den kunnskap og erfaring som er, slik at leger og annet helsepersonell kan få mer kunnskap og bli oppdatert på sykdomsforløp og behandling.

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:00:07]:**

Om man skal ha en egen kompetansetjeneste på fibromyalgi, må man hele tiden vurdere. Jeg er helt enig i at legestudenter må få god og grundig undervisning. Samtidig forstår jeg jo at det er krevende fordi det ikke finnes én spesifikk behandling, og fordi det ikke nødvendigvis finnes én årsak til denne diagnosen.

Samtidig vet vi at dette rammer veldig mange, og at det rammer veldig mange kvinner. Derfor er det viktig at vi får både forskning og kompetanse om det. Derfor er jeg i hvert fall opptatt av at Nasjonalt kompetansesenter for kvinnehelse får ut informasjon og får spredd kunnskap om fibromyalgi, slik at man kan hjelpe flere i hele landet.

**Sonja Irene Sjøli (H) [12:01:15]:** Det er jo nettopp fordi det ikke finnes noen spesifikk behandling, men at det er flere muligheter, at det er viktig å få samlet både kunnskap og erfaring med de behandlingsmetoder som brukes, slik at legene vet hvor de skal henvende seg for å få den kunnskapen. Fibromyalgi rammer jo ikke bare kvinner, men også en del menn, selv om antall kvinner er i overvekt. For å få en god og tilnærmet lik behandling av fibromyalgipasienter over det ganske land kan det f.eks. være en løsning å utarbeide nasjonale faglige retningslinjer for behandling.

Mitt spørsmål er om statsråden vil ta initiativ til det. Jeg vet at statsråden skal ha et møte med Norges Fibromyalgi Forbund om et par uker, hvor dette kan bli et tema. Andre land har jo retningslinjer for behandling, så mitt spørsmål er: Kan det være noe statsråden vil se på?

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:02:27]:**

Det å lage retningslinjer for behandling er noe som vi har gjort i stadig større grad innenfor mange diagnoser, og som jeg absolutt er tilhenger av, ikke minst for å få spredd god veiledning til hele landet, slik at man kan få det samme tilbudet i hele Norge.

Men jeg vil også nevne at Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning vil etablere en ny nasjonal satsing på muskel- og skjelettplager, -skader og -sykdommer. Dette vil også komme pasienter med fibromyalgi til gode. Så det skjer noe, men å få gode veiledere er selvfølgelig viktig. Og så er det jo slik, som jeg sa først i innlegget mitt, at dette er en kompleks sykdom fordi det er så mange årsaker. Men det betyr jo ikke at man ikke må ta det alvorlig når det er så mange som rammes hvert år.

## Spørsmål 9

**Sonja Irene Sjøli (H) [12:03:36]:** «Det vises til en kartlegging Statens helsetilsyn har gjort blant et utvalg av kommuner, hvor det kommer fram at det ikke tilbys barn mellom 0 og 6 år helsestasjonstjenester i tråd med faglige normer fastsatt av myndighetene. Det er særlig bekymringsfullt at de som erkjenner svikt i tjenestene, ikke har planlagt å iverksette forbedringstiltak.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre en faglig forsvarlig helsestasjonstjeneste for barn mellom 0 og 6 år?»

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:04:03]:** Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er en viktig helsefremmende og forebyggende helsetjeneste og et lovpålagt tilbud. Tjenesten tilbys uten egenandel for brukerne og har høy oppslutning i befolkningen. Som det fremgår av rapporten fra Statens helsetilsyn, har så godt som alle spedbarn fått de anbefalte helseundersøkelsene ved helsestasjonen innen åttende leveuke.

Hensikten med Helsetilsynets kartlegging var å få oversikt over hvordan kommunene sikrer en faglig forsvarlig helsestasjonstjeneste til barn mellom 0 og 6 år. Flere av funnene gir grunn til bekymring. Jeg deler bl.a. Helsetilsynets bekymring over at kommuner og bydeler som selv erkjenner svikt i tjenesten, ikke har planlagt å sette i gang forbedringstiltak. Her er jeg helt enig med representanten Sjøli. Jeg synes disse funnene er urovekkende, og vil i første omgang ta opp saken med KS.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er en av de få tjenestene som kommunene plikter å tilby etter den nye helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunens ansvar for tjenesten er utdypet i en egen forskrift. Helsedirektoratet har fått i oppdrag å vurdere om det er behov for å revidere dagens forskrift. Det innebærer å vurdere om endringer i forskriften kan føre til en styrket tjeneste. Blant annet vil Helsetilsynets rapport være grunnlagsmateriale for denne vurderingen.

Regjeringen har en egen tilskuddsordning til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Ordningen er styrket i inneværende år. Tilskuddet skal bidra til at kommuner går i gang med en langsiktig styrking av denne tjenesten, i tråd med intensjonene i Samhandlingsreformen.

Det er kommunene som skal dekke alle utgifter til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Derfor må kommunene selv prioritere å styrke denne tjenesten. Det er også kommunene som må sikre at gjeldende regelverkskrav om faglig forsvarlig virksomhet blir oppfylt. Selv om kommunene står fritt med hensyn til hvordan de vil innrette tjenesten, er dette en tjeneste de etter loven skal ha. Tjenesten må oppfylle kravene til kvalitet og forsvarlighet.

Jeg håper at Helsetilsynets rapport blir brukt av kommunene i arbeidet med å utvikle denne viktige tjenesten.

**Sonja Irene Sjøli (H) [12:06:33]:** Det er alvorlig. Vi er i alle fall enige om at noen helsestasjoner er så dårlige at de ikke fanger opp barn som trenger hjelp, slik Helsetilsynet også mener. Ikke alle nyfødte får hjemmebesøk innen to uker, flere steder innkalles ikke toåringene til kontroll, og spedbarn og familier med problemer hjemme risikerer altså ikke å bli fanget opp. Det kan i verste fall føre til større utfordringer for helsetjenesten senere, for barnevernet, frafall i skolen osv. Man kommer inn i en ond sirkel.

Flere av helsestasjonene er dårlig bemannet, og de mangler helsesøstre. Norsk Sykepleierforbund og helsesøstergruppen har påpekt at de mangler helsesøstre. Det tyder jo på at det forebyggende arbeidet ved helsestasjoner og i skolehelsetjenesten blir nedprioritert av kommunene, som igjen kan føre til at mange barn faller utenfor. Jeg synes det er spesielt alvorlig for utsatte familier og innvandrerfamilier.

Vil statsråden sikre at det blir utdannet nok helsesøstre til å ivareta disse viktige oppgavene, spesielt sett i sammenheng med Samhandlingsreformen?

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:07:42]:** Som jeg også sa, mener jeg at helsestasjons- og skolehelsetjenesten er noe av det viktigste vi har i helsetjenesten vår, og er noe av det som virkelig har fungert i mange, mange år, langt tilbake, og som vi har lang og god tradisjon for i Norge. Denne tjenesten er helt vesentlig i det forebyggende arbeidet, helt vesentlig for mange familier og for veldig mange barn for å fange opp hvor det kan være utfordringer. Det kan være mange – det kan være ulike typer familier. Derfor er jeg veldig opptatt av at her må vi følge det som er faglige normer og retningslinjer. Det er bekymringsfullt at det viser seg at tjenesten ikke er god nok i alle kommuner. I første omgang må det tas opp med KS – det akter jeg å gjøre – og så vil vi også vurdere om forskriftene skal strammes til, slik at man har en sterkere forankring i kommunen i forhold til denne tjenesten. Men loven er egentlig klinkende klar.

**Sonja Irene Sjøli (H) [12:08:49]:** Ja takk, det er jeg enig i, loven er klinkende klar, og det påpekte også Stortinget da vi behandlet fødselsmeldingen, hvor dette også var et av temaene. Det vi også var opptatt av da vi behandlet fødselsmeldingen, var at det måtte gis et tilbud om hjemmebesøk av jordmor i løpet av de første to ukene etter hjemkomst fra fødeavdelingen, spesielt fordi mange reiser hjem allerede etter to dager, ofte før ammingen har kommet godt i gang. Vi har sett prosjekter hvor dette har blitt gjennomført, der erfaringene har vært svært positive. Som distriktsjordmor gjennom mange år har jeg også erfart at dette hjemmebesøket både for barn og foreldre er utrolig viktig, spesielt for utsatte familier, og det tverrfaglige samarbeidet mellom jordmor og helsesøster blir styrket.

Det er fremdeles stor jordmormangel ute i kommunene, til tross for at Stortinget gjennom mange år gang på gang har sagt og vedtatt at det skal være kommunal jordmortjeneste. Jeg spør statsråden igjen, slik jeg har gjort mange ganger, om hun nå vil sørge for en god jordmordekning og sikre et forsvarlig tilbud til familiene.

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:10:04]:** Gjennom de prosessene som har vært ikke minst i Stortinget gjennom meldingen om fødsels- og barselomsorg og også Nasjonal helse- og omsorgsplan, er representanten Sjøli veldig godt kjent med det arbeidet som gjøres, det grunnlaget som er lagt, og ikke minst med det arbeidet som må gjøres mellom kommuner og de regionale helseforetakene for å få denne tjenesten godt på plass. Nå kommer det også inn som en del av det avtaleverket som er mellom kommunene og de regionale helseforetakene. Jeg er veldig enig i at akkurat denne type tjenester er viktig med tanke på både forebygging, veiledning, en god start i livet og trygghet for mor og barn. Jeg er veldig opptatt av at vi skal lykkes her, og jeg skal følge med på om disse avtalene blir inn-

gått, og om man jobber hardt ute i landet for å bygge opp disse tjenestene lokalt.

**Sonja Irene Sjøli (H) [12:11:02]:** Det er betryggende.

#### Spørsmål 10

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:11:18]:** «Helse Finnmark har i styrevedtak vedtatt nedbemanning på 57 årsverk og stillinger. Av disse er 15 årsverk og stillinger i ambulansetjenesten. Dette vil gå ut over befolkningens tilbud, spesielt i Øst-Finnmark. Både Båtsfjord, Vardø og Vadsø vil få et langt dårligere tilbud enn i dag. Dette tilsier at mye av ambulansetrafikken med bil overføres til fly, samtidig med at Avinor er kommet med forslag om å redusere åpningstidene på kystflyplassene.

Hva vil statsråden foreta seg i saken før dette går på «helsa løs»?

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:12:04]:** Helse Nord har ansvar for planlegging, organisering og drift av det akuttmedisinske tilbudet i sin region, herunder ambulansetjenesten.

Folk skal få akutt hjelp når de trenger det, sammen med legevakt spiller ambulansetjenesten en viktig rolle. Vi har sett stor kompetanse- og kvalitetsheving i ambulansetjenesten over de siste årene, og det betyr en bedre tjeneste, som kan gi bedre hjelp.

Helse Nord har informert meg om at Klinikkk prehospitaltjenester må kutte kostnader tilsvarende 15 årsverk som følge av budsjettoverskridelser. Klinikken vil forsøke å møte dette kravet ved å gjennomgå bemannings- og turnusplaner. Klinikken skal vurdere behovet for ambulansetjenester i lys av antall oppdrag og antall kjørte kilometer ved hver ambulansestasjon.

Helse Nord har allerede gjennomgått aktiviteten i Øst-Finnmark med tanke på å unngå budsjettoverskridelser. Det ble besluttet å gjøre noen mindre endringer i ambulansberedskapen.

I Vardø og Båtsfjord er det to ambulanser i hver kommune. Begge kommunene har en døgnbil på vakt 24 timer i døgnet – året rundt. I tillegg har de en dagbil i drift fra kl. 8 til kl. 17 på ukedagene. Endringene førte til at dagbilen ble tatt ut hver fredag i begge kommunene, og annenhver torsdag i hver kommune. Behov for ambulans i Kirkenes vil også kunne dekkes av ambulansebil fra nabokommunen Vadsø.

Det er flyplass i både Vardø og Båtsfjord, og ambulansfly benyttes når medisinsk faglig vurdering tilsier det. Det er viktig at Avinor tar hensyn til behovet for luftambulansetjenester dersom det blir aktuelt å endre flyplassens åpningstider. Avinor og Luftambulansetjenesten må innlede dialog om dette så snart som mulig. Helse- og omsorgsdepartementet har presisert dette overfor Samferdselsdepartementet.

Helse Nord forsikrer om at endringene er forsvarlige, og at befolkningen i Øst-Finnmark vil få et trygt og forsvarlig ambulansetilbud.

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:14:18]:** Jeg takker for svaret. Det er ingen tvil om at prehospitaltjenester gir trygghet til befolkningen, både ved akutte sykdommer og ved ulykker. Men slik ordføreren i Båtsfjord vurderer det, slik ordføreren i Vardø vurderer det, og slik ordføreren i Vadsø vurderer det, vil man altså ende opp i en situasjon som ikke gir befolkningen nok trygghet og tilgang til helsetjenester relatert til sykehus som man jo må dra til Kirkenes for å få. Vi vet også at Stortinget har vedtatt at uavhengig av bostedsadresse skal man ha tilgang til et godt helsetilbud. Dette rimer ikke godt med de vedtak som er fattet her på huset.

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:15:26]:** Jeg er veldig opptatt av at alle i hele landet skal føle trygghet for det tjenestetilbudet de får, at den dagen man blir syk, skal man få god behandling uansett hvor man er.

Vi har satset mye på akuttberedskapen i Norge. Det gjør at vi har en god akuttberedskap også i nord, og jeg vil si vi har en god akuttberedskap generelt over hele landet. Det er et veldig viktig prinsipp.

Så er det også sånn at når vi ser på tallenes tale, bruker vi jo mer penger på dette i nord enn vi gjør mange andre steder i landet, naturlig nok, fordi det er store avstander og krevende geografisk sett.

De endringene som nå er foreslått fra Helse Nord, mener Helse Nord, som er faglig ansvarlig for tjenesten, ikke vil føre til en svekkelse av beredskapen. Det er fremdeles døgnkontinuerlig ambulansberedskap. Det er også viktig at luftambulansen holdes i drift når det er behov for det.

**Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:16:43]:** Sett med mine øyne vil dette føre til en svekket beredskap.

Jeg kommer i hug vår store forfatter Knut Hamsun, som hadde et innlegg i Dagbladet for temmelig nøyaktig 100 år siden hvor han klaget på legedekningen og -behandlingen for befolkningen i Nord-Norge. Dagbladet fulgte opp og sa at disse sytete nordlendingene jammen burde ta til takke med noen veterinærer.

Jeg håper at statsråden etter disse spørsmålene kan gå inn og se på problematikken og havne på befolkningens side istedenfor på veterinærenes.

**Presidenten:** Presidenten vil be representanten om å være litt mer parlamentarisk i sin uttrykksmåte.

**Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:17:31]:** Jeg skjønner at når det er snakk om å ta bort noe, tenker man at det automatisk er en svekkelse av beredskapen. Da har jeg lyst til nok en gang å lese et lite avsnitt av det jeg leste i sted:

«I Vardø og Båtsfjord er det to ambulanser i hver kommune. Begge kommunene har en døgnbil på vakt 24 timer i døgnet – året rundt. I tillegg har de en dagbil i drift fra kl. 8 til 17 på ukedagene. Endringene førte til at dagbilen ble tatt ut hver fredag i begge kommunene, og annenhver torsdag i hver kommune.»

Men den døgnkontinuerlige beredskapen, sammen med luftambulans, som er veldig viktig i Finnmark, er på

plass og skal være på plass. Ambulansetjenesten, akuttmedisinsk tjeneste, i Finnmark er god, og den skal være god også i fremtiden.

#### Spørsmål 11

Fra representanten Linda C. Hofstad Helleland til helse- og omsorgsministeren:

«Bortsett fra i Helse Midt-Norge vil det innen kort tid være PET-CT-skannere i bruk i samtlige helseforetak. Som eneste universitetssykehus i landet ser det ut til at St. Olavs Hospital og Helse Midt-Norge ikke har noen konkrete planer om å gå til innkjøp av PET-CT-skanner. Det er bekymringsfullt at kreftpasienter i Midt-Norge ikke har like god tilgang til slike kreftundersøkelser som pasienter i andre deler av landet.

Mener statsråden dette er forsvarlig i henhold til de planlagte behov for PET-CT-skanning i fremtiden?»

**Presidenten:** Presidenten kan ikke se at representanten Linda C. Hofstad Helleland er til stede i salen. Det betyr at vi går direkte over til spørsmål 12, fra representanten Siri A. Meling til miljø- og utviklingsministeren. Begge er til stede i salen, så da får Siri A. Meling ordet.

#### Spørsmål 12

**Siri A. Meling (H) [12:19:03]:** Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«De nylig fremlagte nøkkeltallene for helsesektoren 2011 fra Helsedirektoratet viser en alarmerende utvikling når det gjelder manglende fysisk aktivitet blant ungdom. Tallene viser at norske 15-åringer sitter mer stille enn mennesker i alderen 65–85 år. Friluftsliv kan og må brukes offensivt for å snu trenden.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre legge til rette for at ungdom i større grad engasjerer seg i friluftaktiviteter?»

**Statsråd Erik Solheim [12:19:47]:** La meg takke Siri A. Meling for et viktig spørsmål, som går på tvers av veldig mange departementsområder. Vi trenger et bredt engasjement for å få ungdom til å engasjere seg.

Når det gjelder stimulering til friluftsliv, er det viktig for bedre helse og for gode naturopplevelser – ja på en serie områder.

Miljøverndepartementet støtter en rekke ulike aktiviteter og kurs for barn og unge innenfor friluftsliv i regi av FRIFO, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, lokale natur- og friluftorganisasjoner og interkommunale friluftsråd. For eksempel driver man prosjektet Aktiv i Friluft, hvor friluftorganisasjonene og lokal forvaltning samarbeider om en satsing på friluftsliv som virkemiddel i folkehelsearbeidet.

Et annet spennende prosjekt, som jeg også kjenner til selv, heter Wild X, og drives av Norges Jeger- og Fiskerforbund i Oslo. Det er et friluftstilbud til ungdom i flerkulturelle miljøer, hvor ulike aktiviteter som jakt, fiske, teltturer og fjellturer får ungdom i disse miljøene ut i skog og fjell.

For å få introdusert friluftsliv til barn i tidlig alder for å innarbeide gode vaner har vi satset på en rekke tiltak mot skolen, bl.a. Den naturlige skolesekken, som er en måte å skape engasjement for naturspørsmål i skolen på. Friluftsrådene og Friluftsrådernes Landsforbund har også et felles tiltak som heter «Læring i friluft», som bidrar til mer og bedre uteaktivitet.

La meg også legge til at vi ønsker å gjøre terskelen for å komme seg ut lavest mulig. Et veldig positivt tiltak som jeg mener bør sette et eksempel for hele landet, er hva man har gjort i Bodø, der det er satt som mål at det ikke noe sted i Bodø skal være mer enn 500 m til tilgang til gangveisystemet. Man kan gå en kort tur med bikkja, eller man kan gå en lang tur inn i nasjonalparker. Man kan velge selv, men det skal være så lett tilgjengelig som overhodet mulig. Nå er kanskje ikke ungdom dem som aller mest går tur, men de går også tur, og det gjelder å legge til rette for at det kan gjøres enklest mulig.

Jeg vil trekke fram et annet tema som jeg også har engasjert meg i, og det er å sikre at friluftsliv oppfattes som alle former for friluftsliv, ikke bare det som den eldre garde har drevet med. For å si det enkelt: Friluftsliv kan ikke fortsatt være å gå på treski på den måten jeg gjorde i min ungdom. Friluftsliv er også kiting, surfing og snøbrett. Da markaloven kom – og markaloven er jo et fantastisk tiltak for å legge til rette for et bredt friluftsliv – var det mange som spådde at nettopp disse aktivitetene ville lide. Vi har inntatt det motsatte ståsted, nemlig at dette er idrett og friluftsliv akkurat like gode som noe annet. Marka skal være et sted hvor du kan ligge stille og rolig ved et fiskevann og se naturen i sin absolutte stillhet, men marka skal også være et sted for alle de nye friluftformene. Vi må også legge mer til rette for dem i andre deler av Norge.

**Siri A. Meling (H) [12:22:42]:** Jeg takker statsråden for svaret.

Statsråden går gjennom en del aktiviteter og prosjekter som faktisk er igangsatt. Men vi mener at det ikke er gjort nok. Da denne undersøkelsen fra Helsedirektoratet om stillesittende ungdom kom, reagerte også styrelederen i Friluftsrådernes Landsforbund, Henry Tendenes. Han sa i en pressemelding at disse tallene ikke var overraskende, sett i lys av statens manglende satsing på friluftsliv.

I forbindelse med behandlingen av endringer i friluftsloven den 15. juni 2011 var et enstemmig storting enig i et forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti om å foreta en gjennomgang av friluftsloven og andre tilstøtende lover og regelverk, med det formål å fjerne restriksjoner mot nye friluftformer i norsk natur og åpne naturen for nye brukergrupper innenfor bærekraftige rammer. Statsråden lovet å gripe fatt i dette.

Kan vi forvente at det kan komme noe, f.eks. i revidert til våren?

**Statsråd Erik Solheim [12:23:51]:** Representanten vet selvfølgelig at jeg ikke kan røpe noe fra framtidige budsjetter.

Jeg vil også rette en liten advarsel mot tanken om at staten kan løse alle problemer. Jeg så en britisk partifelle av Siri A. Meling som akkurat sa i et intervju at staten

faktisk ikke kan mosjonere for deg. Det staten kan gjøre, er å legge til rette for folks positive valg på dette området. Det gjelder både ungdom og eldre. Vi kan legge til rette og sørge for at det er lett å komme ut i naturen. I går lanserte vi Norsk Standard – hvordan funksjonshemmede skal kunne komme ut i naturen, gjøre det lettere for dem å komme ut. Men vi må også stimulere det personlige – tiltakslysten og den holdningen som gjør at folk faktisk får lyst til dette. Gjennom den nye Norsk Standard vil det også bli mye lettere å tilrettelegge for funksjonshemmede – over tid også over hele landet, enten det gjelder å komme ut og bade, fiske, gå tur – i nærmiljøet eller lenger ut i naturen.

**Siri A. Meling (H) [12:24:49]:** Jeg takker for svaret, men det er unektelig et faktum at et tverrpolitisk storting ønsker å gjøre mer når det gjelder tilrettelegging for ungdom. Så lenge tallene fra Helsedirektoratet også viser at ungdommen i stor grad er veldig stillesittende, er det også et helseperspektiv – i tillegg til selve naturopplevelsen. Man må ta ungdom på alvor med hensyn til aktiviteter de ønsker å delta i, aktiviteter som kanskje ikke er de tradisjonelle, som å gå på ski i marka, men andre ting. Det er en viktig oppgave å ikke legge hindringer i veien for dette. Så selv om ikke statsråden kan rope noe når det gjelder hva som måtte komme i revidert, håper jeg at han likevel kan gi noen positive signaler om at en faktisk ønsker å løfte dette spørsmålet – med konkrete grep rettet mot ungdom og friluftaktiviteter.

**Statsråd Erik Solheim [12:25:48]:** Absolutt! Jeg deler helt representantens oppfatning at det er en svær utfordring å få ungdom – og faktisk alle aldersgrupper – ut. Den store utfordringen i Norge er ikke å få dem som går Birkebeiner'n, til å gå akkurat tre minutter raskere, eller få enda flere med i den typen – la oss kalle det – ekstremaktiviteter. Det er å få den halvparten av folket som er veldig stillesittende, litt mer ut – få de pensjonistene som aldri er ute, til å gå turer et par ganger i uka, få dem som er ute, til å gå litt mer ut, få de mange barn og ungdommer som er veldig stillesittende, mer ut. Der vil jeg gjerne ha en dialog, for jeg tror ikke det finnes noen enkle grep for å få det til. Vi kan gjøre mye fra statens og myndighetenes side for å gjøre det lett, ved å legge til rette for og oppmuntre til det, og ved å stimulere lag og foreninger til å ta tak.

Men til sjuende og sist er det et individuelt valg for både ungdommen og pensjonisten om vedkommende vil gå ut. Jeg vil innby til en dialog om hvordan vi kan stimulere for å få dette bedre til.

### Spørsmål 13

**Torgeir Trældal (FrP) [12:27:00]:** «I forbindelse med å sikre en økologisk og bærekraftig reindriftsnæring i Norge har reindrifftsforvaltningen fastsatt antall tillatte tamrein i reinbeitedistriktene. Imidlertid etterleves ikke dette av reindrifftsorganisasjonene.

Kan statsråden redegjøre for hvilke tiltak som er og

vil bli iverksatt for å sikre håndhevelsen av vedtakene?»

**Statsråd Lars Peder Brekk [12:27:25]:** Reindrifftsstyret har godkjent nye reintall for samtlige reinbeitedistrikter i Norge. De siste reintallsvedtakene ble gjort i desember 2011. Jeg er fornøyd med at de kom på plass innen utgangen av året, noe som også var i tråd med de signaler jeg tidligere har gitt til Stortinget.

Som en konsekvens av reindrifftslovens bestemmelser har ikke Landbruks- og matdepartementet en direkte rolle, verken i fastsettelsen av reintall eller iverksetting av tiltak for at slike vedtak følges opp. Departementet har imidlertid, som overordnet myndighet, anledning til i visse situasjoner å omgjøre vedtak fastsatt av Reindrifftsstyret – jeg viser til forvaltningsloven § 35. Det har også vært nødvendig og er blitt gjort i noen konkrete saker.

For enkelte reinbeitedistrikter er de nye reintallene betydelig lavere enn de faktiske. For å få et helhetlig bilde av situasjonen må det imidlertid understrekes at mange reinbeitedistrikter ikke har et høyere reintall enn det som er godkjent av Reindrifftsstyret. Disse blir aldri eller sjelden omtalt i media.

Det er selvsagt de distrikter/sidaer som har et for høyt reintall, som krever en særskilt oppfølging fra myndighetenes side. Dette gjelder spesielt for enkelte områder i Finnmark, nærmere bestemt Vest-Finnmark. Her må reintallet reduseres.

Reindrifftsloven har bestemmelser om hvordan prosessen skal legges opp når det faktiske reintallet er høyere enn det som er godkjent. I disse tilfellene skal det utarbeides reduksjonsplaner, eventuelt reduseres forholdsmessig dersom planen ikke blir gjennomført eller en slik plan ikke blir utarbeidet.

For noen distrikter med et for høyt reintall foreligger det allerede reduksjonsplaner, mens det for andre vil være en sentral oppgave å utarbeide slike planer i tiden framover. Der det allerede foreligger reduksjonsplaner, er prosessen med oppfølging i gang, bl.a. ved at enkelte sidaandelsinnehavere har redusert i tråd med de frister som framgår av vedtatte planer. Det er altså Reindrifftsstyret som er ansvarlig for at en nødvendig reduksjon av reintallet gjennomføres.

Så til spørsmålet som hvilke tiltak som er og vil bli iverksatt for å sikre at vedtakene blir etterfulgt. Her må jeg igjen vise til reindrifftsloven, som har bestemmelser om hva som skal skje dersom reintallet ikke reduseres i tråd med godkjente reduksjonsplaner.

Utgangspunktet er altså at den berørte sidaandelsinnehaver har plikt til å redusere sitt reintall i tråd med vedtatte planer. Dette innebærer bl.a. at reduksjonen må foretas i henhold til vedtatte frister. Dersom utøverne ikke følger opp dette, kan de enten ilegges avgift ved brudd på bruksregler, eller andre sanksjonsbestemmelser i loven kan benyttes. I sistnevnte tilfeller er det tvangsmulkt og forelegg som er de mest aktuelle tiltakene. Det er områdestyret eller reindrifftsstyret som avgjør hvilke tiltak som skal benyttes. Før sistnevnte sanksjoner tas i bruk, skal det gis pålegg om

at vedtaket skal følges opp. Jeg viser da til reindriftsloven § 75.

Når det gjelder mulige tvangstiltak for å få redusert reintallet, kan dette iverksettes først dersom et pålegg ikke er etterkommet og andre tiltak ikke anses formålstjenlig, jf. reindriftsloven § 75. Dette innebærer altså at myndighetene ikke kan iverksette tvangstiltak for å få ned reintallet før de andre tiltakene i loven først er vurdert eller tatt i bruk. Det er etter loven områdestyret eller reindriftsstyret som kan fatte vedtak om tvangstiltak.

Oppfølgingen av reintallsvedtakene skjer gjennom utarbeidelse og oppfølging av reduksjonsplaner og er nå den høyest prioriterte oppgaven for både reindriftsforvaltningen og reindriftsstyret.

Som ansvarlig statsråd følger jeg framdriften på dette området meget nøye.

**Torgeir Trældal (FrP) [12:30:56]:** Vi har sett at man har kommet fram til et tall på mellom 50 000 og 60 000 rein for mye. Det er også positivt med de vedtakene som er gjort i reindriftsstyret mot sidaene – det er veldig bra – men problematikken er jo her at man ikke tar reintallet ned. Statsråden hevder også at det er andre som har med det å gjøre, men statsråden kan jo ikke – med all respekt – delegere vekk ansvar. Ansvaret for å gjøre noe med dette ligger hos landbruksministeren.

Man har andre ting. Man har dyrevelferden å ta hensyn til. Man ser at det var en masse dyr – 30–40 dyr – som for to uker siden ble funnet ihjelsultet. Hvorfor trekker man ikke inn Mattilsynet? Så spørsmålene mine til statsråden blir: Hva slags sanksjoner har man gjennomført? Gir man mulkt, eller ikke? Hva gjør man? Setter man Mattilsynet inn mot dyrevelferden? Har man gjort noen tiltak?

**Statsråd Lars Peder Brekk [12:32:02]:** Selvsagt er det slik at man gjør noe med saken. Det er fastsatt bruksregler og reintall i løpet av desember 2011. Det er reindriftsstyret og områdestyret som nå skal følge opp de reduksjonsplanene som skal gjennomføres. Dersom det ikke blir gjennomført – og dersom ikke lovverket blir gjennomført – vil det bli iverksatt tvangstiltak, som f.eks. mulkt eller sanksjoner av annen art.

Når det gjelder Mattilsynet, har de et uavhengig tilsynsansvar og skal følge dyrevelferden i reindriften, som i andre deler av norsk landbruk. De har stort fokus på dyrevelferd der. Jeg samarbeider med reindriftsforvaltningen for å følge opp at det ikke kommer brudd på dyrevelferden. Så Mattilsynet er på plass og følger situasjonen hele tiden.

**Torgeir Trældal (FrP) [12:33:03]:** Jeg finner det litt merkelig at ministeren sier at det kan settes inn tvangstil-

tak. Her er det gjort vedtak om at reintallet skal ned. Sidaen tar det ikke ned; man bare lar det skure og gå. Det skjer dyretragedier, men man har ikke iverksatt ett eneste tiltak. Mitt spørsmål er: Får vi se noe tiltak i morgen, i overmorgen? Når får vi tiltak – for det haster for dyrevelferden? Det er det ene spørsmålet.

Det andre spørsmålet er: Hva med reindriftsforhandlingene? Når det er satt et tak fra reindriftsstyrene, at en rein-eier skal ha – for å ta et eksempel – 1 000 rein, og så har han 3 000 rein, vil da støtteordningen gå ut fra det antallet som styret har satt, til 1 000 rein, eller vil man gi støtte for at han har 3 000 rein?

**Statsråd Lars Peder Brekk [12:33:58]:** Det er litt komplisert å svare på ulike spørsmål som kommer i samme sammenheng. Men la meg bare være helt klinkende klar på at vi er nødt til å følge lover og regler, og reindriftsloven legger prosedyrer for hvordan arbeidet med reintallsreduksjonen skal skje i de ulike sidaer/distrikter. Det er slik at da er man nødt til å gjennomføre pålegg og tiltak før man kan gjennomføre tvangstiltak. La det være sagt.

Det er et komplisert landskap å arbeide i. Men det gjøres mye, og det er kommet mye lenger i det siste gjennom at man har fått på plass bruksreglene. Så jeg vil ta avstand fra å si at man ikke gjør noe, slik som representanten Trældal her antyder i sitt spørsmål.

Når det gjelder spørsmål omkring virkemidlene i reindriftsavtalen, er det jo nettopp inngått en ny reindriftsavtale. Vi kommer til Stortinget med det, og da vil vi også kunne svare på de spørsmålene i den forbindelse.

**Presidenten:** Før vi avslutter sak nr. 2, vil presidenten bemerke – og det gjelder ikke de to som er i salen nå – at også til denne spørretimen er det en representant som ikke har dukket opp. For referatets skyld vil presidenten legge til at selv om det ikke var noen katastrofe i dag, kan det jo være at en statsråd kommer til Stortinget bare for det ene spørsmålet, og så dukker ikke representanten opp. Det er svært uheldig.

Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:35:31]

*Referat*

**Presidenten:** Det foreligger ikke referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.36.